BİZDEN HABERLER

KOÇ TOPLULUĞU'NUN AYLIK DERGİSİ

Şubat 2009 - Sayı 367

GELECEK, ŞİMDİ!

Parolu kartınızı kullanın, paropuzzle ile kazanın!

Parolular paropuzzle oynuyor, hem eğleniyor hem kazanıyor!

Buzdolabından bulaşık makinesine, fırından LCD TV'ye, çamaşır makinesinden dondurucuya, istediğinizi seçip resmini tamamlayın,
yepyeni bir beyaz eşya veya LCD TV kazanma şansını yakalayın.

Hazırsanız hemen
www.paropuzzle.com
adresine girin!

Bu kampanya Milli Piyango İdaresi'nce izin verilmesi gereken yarışma, çekiliş, ikramiye ya da kampanyalar kapsamı dışındadır. 18 yaşından küçük olanlar bu yarışmaya katılamaz, katılmış ve kazanmış olsalar dahi ödül verilmez. Katılım koşulları ve detaylı bilgi için www.paropuzzle.com

Koç

www.paro.com.tr

Ekstra kazandırıyor.

ŞUBAT | 2009

Küresel Vizyon
4 22. Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı

Ayın Gündemi
14 "Özgür Ruh"un altın yılı
18 Gençlerin gözünden Vehbi Koç

Sosyal Sorumluluk
22 Mustafa V. Koç: "Meslek liseleri yaşama açılan penceredir"

Marka Vizyon
24 Fütürist Patrick Dixon: En ciddi sorun kurumsal körlüktür

Stratejik Satınalma
26 Toplu satınalma "ambalajlandı"

Birlikte Başarmak
28 OPET Bayii Mehmet Şüküroğlu: Sizi taklit edeceğim Vehbi Bey"

Kültürel Vizyon
30 360 yıllık bir öykü: Cihannümâ

Divan Sohbetleri
32 Naim Dilmener: O şarkılar sokakları dolduracak

İçimizden Biri
34 Hem bankacı hem tiyatrocu

Hayata Dair
36 Eyvah unutuyorum!

Spor Vizyon
38 Potanın engel tanımayan şampiyonları

Ford ile Yollarda
40 Vahşi kedilerin izinde...

BİZDEN HABERLER
KOÇ TOPLULUĞU'NUN AYLIK DERGİSİ

Gelecek, şimdi!

Gelecek yönetimi, öngörü demektir. Gelecek yönetimi, stratejik planlama ve odaklanmak demektir. Gelecek yönetimi, kaynakların doğru yönlendirilmesi; etkin ve verimli kullanılması demektir. Koç Topluluğu, ülkemizin en büyük iş grubu olmayı başarmışsa, bu başarıda gelecek yönetimi anlayışının belirleyici bir etkisi vardır. Tüm dünyayı etkisi altına alan küresel kriz dalgasını, sağlam, güçlü ve hazırlıklı karşılamamızı sağlayan da yine bu yaklaşımımız olmuştur.

"Gelecek, şimdi!" teması ile gerçekleştirdiğimiz 22. Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı, özgüvenimizi pekiştiren, geleceğe daha büyük bir umut ve güvenle bakmamızı sağlayan bir toplantı oldu. Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanımız Mustafa V. Koç'un toplantıda söylediği gibi, "2009 zor bir yıl olacak ama başarmak için her şeye sahibiz". Koç Holding CEO'muz Dr. Bülent Bulgurlu da, başarılarımızın devamı için gerekenlere işaret ederken, hem yöneticilere hem çalışanlara önemli mesajlar verdi.

Toplantıda çok değerli bir de konuk ağırladık. Küresel krize ilişkin öngörülerinin büyük ölçüde doğru çıkmasıyla adı "kriz kâhini"ne çıkan ve uluslararası ekonomik ve politik çevreler tarafından ilgiyle takip edilen Prof. Dr. Nouriel Roubini, toplantının özel konuşmacısıydı.

Topluluğumuz için stratejik önemdeki bu toplantımızla birlikte, bizleri her zaman gururlandıran Vehbi Koç Vakfımızın 40'ncı kuruluş yıldönümünü de geride bıraktık. Kurucumuz Vehbi Koç, iş ve hayat felsefesini ülkesinin kaderiyle bütünleştirmiş, ülkenin geleceğine yatırım yapmanın önemine inanan bir liderdi. O'nun kurduğu, Türkiye'nin en büyük sosyal sorumluluk projelerinden biri olan Vehbi Koç Vakfı'nın 40'ıncı yılını kutlamanın haklı gururunu ve onurunu yaşıyoruz.

Kurucumuz Vehbi Koç'u aramızdan ayrılışının 13'üncü yılı olan 25 Şubat'ta, yine hep birlikte, saygıyla anacağız. Vehbi Koç'u, dergimizin gelecek sayısında geniş bir dosyada, çok farklı yönleriyle anlatacağız. Bu sayıda ise sözü, O'nun geleceğe umut ve güvenle bakmasını sağlayan gençlere bırakmak istedik.

Bu yılki gurur tablomuzun kuşkusuz en anlamlı karelerinden biri de, iş hayatında 50'nci yılını geride bırakan Koç Holding Yönetim Kurulu Şeref Başkanımız Rahmi M. Koç'un, Hizmet Ödülünü, Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı'nda almasıydı. Şeref Başkanımız için sürpriz hediye ise "Altın yıl"a özel olarak hazırlanan, ailesi, iş arkadaşları ve dostlarının kaleminden yazıların da yer aldığı "Yarım Asır" adını verdiğimiz gazete oldu.

Başta Şeref Başkanımız Sayın Rahmi M. Koç olmak üzere tüm yöneticilerimize, Koç Topluluğu'nu bugünlere taşıyan yenilikçi düşünceleri ve vizyonları ile Topluluğumuza kattıkları büyük itibar ve anlamlı değerler için en içten duygularla teşekkür ediyoruz.

Ali Y. Koç
Yönetim Kurulu Üyesi, Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanı

KOÇ HOLDİNG A.Ş. AYLIK YAYIN ORGANI
Yönetim Yeri: Bizden Haberler, Nakkaştepe, Azizbey Sok. No: 1 81207 Kuzguncuk-İstanbul
Tel: (0 216) 531 03 86, Faks: (0 216) 343 15 37 İnternet: http://www.koc.com.tr
e-mail: bizdenhaberler@koc.com.tr Yayın Türü: Yerel, Süreli Şubat 2009 Sayı: 367

Sahibi: Koç Holding A.Ş. adına Dr. Bülent Bulgurlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ali Y. Koç
Yayın Direktörü: Oya Ünlü Kızıl
Sorumlu Yönetmen: Şeniz Akan
Editör: Belgin Demirer
Sanat Yönetmeni: Doğa Özkan
Yayın Kurulu: Ülkü S. Osmanoğlu, Arın Saydam, Ebru Uluceviz, Seçil Akbudak Kalyoncu

Yapımcı: Kesişim Yayıncılık ve Tasarım Hizmetleri A.Ş.
Tel: (0212) 337 51 99
Faks: (0212) 288 62 36

Renk Ayrımı ve Baskı:
Esen Ofset Matbaacılık Sanayii ve Ticaret A.Ş.
Tel: (0212) 549 25 68
Faks: (0212) 549 25 74

Bu dergideki yazı ve resimler kaynak belirtilmek suretiyle kullanılabilir.

"Gelecek, geleceğe

Dünyanın gerek ekonomide gerek siyasette değişeceği öngörüsünden hareket eden Koç Topluluğu, bu değişime hazır olmak hedefiyle geleceği bugünden tasarlayabilmek için, "Gelecek, şimdi!" dedi. Koç Topluluğu, ulusal bir sorumlulukla özel sektör liderliğine devam edecek

Koç Topluluğu; dünya, finansal krizin yarattığı sonuçlarla ekonomik ve siyasi olarak yeniden yapılanmaya doğru giderken, başkalarınca şekillendirilen bir gelecekte var olmak yerine, kendi geleceğini kendi yaratmak ve bugünden tasarlamak kararını aldı.

Koç Topluluğu üst düzey yöneticileri, 16 Ocak Cuma günü Çırağan Sarayı'nda 22. kez bir araya geldi. 22. Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı'nın sloganı "Gelecek, şimdi!", teması "Geleceği tasarlamak"tı. 2008 yılının sonuçları ve 2009'un bütçe hedeflerinin paylaşıldığı toplantıda, bir gelecek perspektifi çizilmek üzere dünyada ve Türkiye'deki gelişmeler değerlendirildi.

Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç açılış konuşmasına şu mesajla başladı: "Önümüzdeki yıllarda dünya birçok bakımdan değişecek. Ekonomide de siyasette de… Önümüzdeki verileri iyi değerlendirebilirsek, değişimlere hazır olabilir, gelişmelere ayak uydurabiliriz. İşte bu yüzden bugünü konuşurken geleceği tasarlayabilmeyi istiyoruz ve bu bakış açısıyla 'Gelecek, şimdi!' diyoruz.

Geçen yılki toplantıda dikkatinizi çektiğimiz riskler adım adım gerçekleşti. Ve bu sürecin ortaya çıkmasında hükümetlerin sorunu görmemekteki ısrarı önemli bir rol oynadı."

Mustafa V. Koç, krizin kaynağı olan ABD ekonomisinin yeniden yapılandırılmasına çalışılacağını, bunun önemli küresel etkiler yaratacağını belirttikten sonra olası değişiklikleri sıraladı: "Üç temel değişim bekleyebiliriz: Birincisi, finans dünyası yeniden düzenlenecek. Düzenlemelerin sertliği piyasa ekonomisinin yerleşik ideolojisine göre değil, krizin tahribatına göre şekillenecek. Yani sermayenin küresel akışkanlığının azalması beklenmedik bir durum olmayacak.

İkinci olarak, serbest ticaretin sınırlarının daralması ve devletlerin üretim alanında da dengeyi kendi lehine değiştirmesi bek-

bırakılmamalı”

leniyor. Derin krizlerde hükümetlerin piyasalara müdahale etmesi, korumacı önlemlere başvurması gitgide meşrulaşıyor. Bunca kurtarma harekâtı, hisse alımı, kaçınılmaz olarak devletin ekonomideki ağırlığını artıracak gibi gözüküyor. Üçüncüsü, ABD’nin ekonomik ve ideolojik üstünlüğünü koruması zorlaşacak. Yükselen ekonomiler, ticaretin şeklini, küresel finansmanın geleceğini, küresel ekonomik kurumların işleyişini daha fazla belirleyecek.”

“Piyasa ekonomisi hayatidir”

Ekonomiler güç kaybettikçe, piyasa ekonomisiyle ilgili endişelerin kaçınılmaz olarak arttığını belirten Mustafa V. Koç, şöyle devam etti: “Oysa, mevcut durumdan tümüyle piyasa ekonomisini, küreselleşmeyi ve modern finans dünyasını sorumlu tutmak doğru değil. Hiç kuşkusuz bunlara ilişkin hatalar söz konusu, ama bugün yaşadıklarımızda asıl olarak hükümetlerin çok önemli sorumlulukları var. Dolayısıyla, daha iyi düzenlemeler peşinde koşarken, gerekli olanın hükümetlerin daha fazla müdahalesi değil, daha uzun vadeyi gözeten daha doğru politikalar uygulaması olduğunu unutmamalıyız. Dünya genelinde refahın yaygınlaşması açısından, piyasa ekonomisi ve rekabetin devamlılığının hayati önemini koruduğuna inanıyoruz.

Kuşkusuz dünyayı bekleyen bazı çok büyük sorunların yönetilmesinde de hükümetler artık daha etkin bir rol oynayacak. Gıda sorunu bunların başında geliyor. Böylesine ağır ve kitleleri ilgilendiren bir kriz yaşanıyorsa, buna devletlerin müdahale etmesi kaçınılmazdır. Bu müdahalenin piyasa ekonomisini tahrip ediyor olması, bugün için, tartışmanın geri planda kalan unsurlarından biri olmaya ne yazık ki mahkûmdur.”

Obama’nın işi zor ama umut da var

Bugün dünyayı meşgul eden ekonomik ve siyasi pek çok konuda dikkatlerin ABD’nin ilk siyahi Başkanı’na çevrildiğini hatırlatan Mustafa V. Koç, Barack Obama’nın son 50 yılın en zor döneminde iş başına geldiğini, sorunların çözümündeki başarısını zamanın göstereceğini belirtti: “Tablo karanlık gözükse de, umutlu olmamız için pek çok sebep var... Dünyanın lider ülkesi, kendine bugüne kadar hayal bile edemeyeceği bir kişiyi başkan olarak seçebiliyorsa bu, mevcut gidişata ‘dur!’ deme iradesi olarak rahatlıkla yorumlanabilir. Berlin’de ABD’nin gelecek Başkanı’nı 200 bin kişi sokakta ve ayakta dinlemeye gidiyor ve avuçları patlayıncaya kadar alkışlıyorsa, bu iradenin küresel planda da yaygın olabileceğini düşünebiliriz.”

Peki Türkiye açısından durum nasıldı? Mustava V. Koç Türkiye ile ilgili değerlendirmesinde üst düzey yöneticilere şöyle seslendi:

“Sizlere tasvir etmeye çalıştığım dünya manzarası içinde Türkiye’miz; Ortadoğu, Kafkasya, İslam, terörizm ve enerji coğrafyası gibi sıcak alanların tam göbeğinde yer alıyor. Küresel her türlü ekonomik ve siyasi gelişmenin, coğrafyamızın hassas ve çatışmalı yapısıyla birleşerek büyüdüğüne, her fırsatta yeniden şahit oluyoruz. Bunlara bir de kendimize özgü sorunları eklediğimizde, önümüze çözüm bekleyen çok karmaşık bir tablo çıkıyor. Kuşkusuz bu tabloya bakarken de umutları öne çıkaran bir tutum içindeyiz. 2009 yılının Türkiye’nin kronik sorunları açısından düğüm ve umuyoruz ki çözüm yılı olacağına inanıyoruz.

Türkiye, uluslararası nitelikteki kronik dış politik sorunlarını çözerse, bölgesinde özlediği liderlik konumuna oturmayı başaracak, ayaklarını çok daha sağlam bir zemine basma imkânını bulacaktır. Her şeyden önce bu konuların iç siyaset üzerinde birer baskı unsuru olmaktan çıkması bile büyük bir kazanç olacaktır. AB ilişkilerinin yeniden canlanması ise küresel kriz ortamında Türkiye’yi, ekonomide ihtiyaç duyduğu önemli bir çıpaya kavuşturacaktır.

Bugün hükümet, iç siyasetteki sıkıntıları yüzünden ekonomiye yeterince zaman ve enerji ayıramamaktadır. Yerel seçimler nedeniyle siyasi mücadele zemini genişledi. Siyasi gerilimi tırmandıracak Ergenekon davası gibi unsurlar, bu kritik zamanda siyaset sahnesinde ön plandaki yerini almaya başladı. Böylesine bir gerilim, ekonomide karşı karşıya olduğumuz kriz tablosunu daha da kötüleştirebilir.”

Krizin çözümündeki temel koşullara henüz ulaşamadık

Mustafa V. Koç, Türkiye’de krizle ilgili ilk sinyalleri 2006 Mayısında aldıklarını ancak bugüne değin yaşanan bütün çalkantılar sırasında Türkiye’nin gündemini ağırlıklı olarak iç siyasi konuların işgal ettiğini belirterek şöyle devam etti: “Ama sonuçta süreç hükmünü sürdürmekten geri durmadı. Ağustostan bu yana gerileyen sanayi üretimi, sonunda kasım ayında çift haneli eksiyi gördü. Böylece yüzde 14 civarında bir gerilemeyle yaklaşık olarak 2001 Kasımına geri dönmüş olduk. Yani yedi sene geriye gittik. Bu daralmanın en azından 2009’un ilk iki çeyreğinde de süreceği hususunda genel bir kabul oluştu. Yaz aylarını da hesaba kattığımızda, çarkların dönüş hızının artması için

Mustafa V. Koç: "Krizlerden en az zararla çıkmanın birkaç temel koşulu; toplumun önüne iyi bir liderlik koymak; insanlarda birlik ve beraberlik duygusu yaratmak; sorunları birinci elden öğrenmek; çözümleri, ilgili kesimlerle birlikte oluşturmak... Bunların sağlanması psikolojik etkiler açısından da önemli"

> "Koç Topluluğu, krizi başarıyla aşabilecek ve kendini yeni küresel ortamda bugünkünden iyi konuma oturtabilecek her şeye sahip. Türkiye'nin güçlü bir özel sektöre, Türk özel sektörünün de güçlü bir liderliğe ihtiyacı var. Koç Topluluğu olarak liderlik görevi omuzlarımızda. Sorumluluğumuz, bireysel ve kurumsal olmanın ötesinde ulusal bir boyuta da sahip"

sonbahara kadar beklememiz gerekebilir. Tabii bu arada içerde ve dışarıda ilâve büyük sarsıntılar yaşamazsak.

İnanıyorum ki hâlâ zararın neresinden dönülse kârdır diye düşünmekten vazgeçemeyecek bir durumdayız.

Krizlerden en az zararla çıkmanın birkaç temel koşulu olduğunu herkes biliyor: Toplumun önüne iyi bir liderlik koymak; insanlarda birlik ve beraberlik duygusu yaratmak; sorunları birinci elden öğrenmek; çözümleri, ilgili kesimlerle birlikte oluşturmak… Bunların sağlanmasının yalnızca yaratacağı olumlu fiziki etkiler açısından değil, krizle mücadelenin temel unsurlarından biri olan psikolojik etkiler açısından da önemsenmesi gerektiğini düşünüyoruz."

"Neler yapmalıyız?"

Krizin gelişini görmemenin mümkün olmadığını, Koç Holding olarak bir yıldır krize hazırlandıklarını belirten Mustafa V. Koç, bu hazırlıkları değerlendirdi: "Kuşkusuz bu önlemler, krizi karşılamak için ancak bir başlangıç noktası oluşturabilecek. Burada aslen sizlerin 2009 yılı performansları belirleyici olacak. Koç Topluluğu, kurumsal, mali ve operasyonel gücü ile bu krizi başarıyla aşabilecek ve kendini yeni küresel ortamda bugünkünden daha iyi konuma oturtabilecek her şeye sahiptir. Bunları, küresel planda faaliyet gösteren bir yapı olduğumuzu ve küresel ortaklara sahip bulunduğumuzu göz önünde tutarak söylüyorum."

Ardından "Şimdi yapılacaklara odaklanmalıyız" diyen Mustafa V. Koç, üst düzey yöneticilere şöyle seslendi: "Krize karşı kullanabileceğimiz başlıca silahlar aynı zamanda bizi gelecek için farklı bir yapıya kavuşturmanın da anahtarları olma özelliğini taşıyor. Kaynakların etkin kullanımı, risklere ve fırsatlara küresel bakış açısı, seçici bir bakışla yatırım fırsatlarının değerlendirilmesi, yenilikçilik, takım çalışması bunların başlıcaları.

Kaynakların etkin kullanımı denince, tabii akla hemen tasarruf geliyor. Ancak konuyu harcamalar, satın almalardan çok daha geniş bir perspektifte, faaliyetlerimizi geliştirme ve dönüştürme anlayışı ile ele almamız gerekiyor. Küreselleşmenin motoru bugüne kadar ucuz işgücü oldu. Ancak hızlı gelişmenin yan etkileri, yüksek enerji maliyetleri, aşırı su tüketimi ve çevre kirliliği olarak öne çıktı.

Görünen o ki bundan sonra rekabet gücünü sürdürebilmek faktör verimliliğinin artırılmasına bağlı olacak. Enerji, hammadde ve suyun efektif kullanımı eskiye göre daha önem kazanacak. Kaynaklarımızı daha verimli kullanmak bir yandan sorumlu ve basiretli işletmeciliğin bir gereği, diğer yandan da sorumlu vatandaşlık görevidir.

Bunun, dünyaya, çevreye, insanlığa, gelecek kuşaklara ve kendimize duyduğumuz saygının ve sorumluluğun bir yansıması olduğu bilinci aslında Koç Topluluğu'nun genlerinde vardır. Çünkü kurucumuz merhum Vehbi Koç, bu konudaki titizliğiyle Türkiye'de öncü bir figür olmuş ve kaynakların dikkatli yönetimi konusunda da ne kadar uzak görüşlü olduğunu ortaya koymuştur.

"Alt birimler de girişimcilik ruhuyla hareket etmeli"

Risklerin, fırsatların küresel planda değerlendirilmesi yalnızca krize karşı savunma perspektifi içinde ele alınmamalıdır. Hepimiz, tüm beyin gücümüzü, bugünle kriz sonrası arasında doğru bir bağ kurmaya odaklamalıyız. Mevcut ortam önümüze önemli fırsatlar çıkarabilir. Bunların hepsini merkezden gözlememiz ve değerlendirmemiz mümkün değildir. Yalnızca şirket üst yönetimlerinin değil, onların alt birimlerinin de tam bir girişimcilik ruhu içinde hareket etmesi zorunludur.

Mevcut faaliyetlerimizi yeni ve yenilikçi bir gözle görmek, mevcut pazarlarımıza küresel planda yenilerini eklemek de aynı çerçeve içinde değerlendirilmesi gereken konulardır. Bütün bunlar için şirketler, birimler ve bireyler arasında sinerjiye, birlik ve beraberliğe her zamankinden çok ihtiyacımız var.

Bülent Bulgurlu: "Ülkemiz kültürünün derinlerinde, 'varolanla yetinmek' gibi güçlü bir kadercilik yatıyor. Bu yaklaşım bize uymaz. Bugünden yapacaklarımız ile geleceğimizi şekillendirelim. Başkalarınca şekillendirilen bir gelecekte, rolümüz sınırlı kalır. Gelecek beklenmemeli, yaratılmalı. İşin sırrı, geleceği, geleceğe bırakmamaktır"

Böyle bir ekiple, yalnız krizi aşmakla kalmayacağımıza, geleceği de en başarılı şekilde bugünden kurabileceğimize yürekten inanıyorum. Bu yüzden de bu toplantı için 'Gelecek, şimdi!' diyerek çok isabetli bir slogan seçtiğimize inanıyorum.

2009 zor bir yıl olacak ama başarmak için her şeye sahibiz. Türkiye'nin güçlü bir özel sektöre, Türk özel sektörünün de güçlü bir liderliğe ihtiyacı var. Koç Topluluğu olarak liderlik görevi, bir kez daha bizim omuzlarımızda. Sorumluluğumuz, bireysel ve kurumsal olmanın ötesinde ulusal bir boyuta da sahip. Bu sorumluluğu en iyi şekilde yerine getireceğimize olan inancım ve bu doğrultuda sizlere olan güvenim tamdır."

"Kriz ülkemize geldi mi gelmedi mi, tartışması bitti"

Koç Holding CEO'su Dr. Bülent Bulgurlu da, geçen yılın teması olarak "Değişim"i seçerken, Koç Topluluğu'nu geleceğin önünde koşar hale getirmeyi amaçladıklarını, bu yılki "Gelecek, şimdi!" temasını da değişimin devamı olarak gördüklerini belirterek sözlerine başladı.

"Geleceği şekillendirmek için, içinden geçtiğimiz kriz sürecini, doğru biçimde anlamamız lazım" diyen Bülent Bulgurlu, krizin nasıl başladığını şu sözlerle ifade etti: "Dünya ticaretinde meydana gelen olağanüstü artışla, devasa ticaret fazlaları ve rezervler yaratıldı. Petrol üreticisi ülkeler, yüksek fiyatlar sayesinde muazzam likidite ürettiler. Amerika yönetimi, 11 Eylül sonrasında, ekonomik güveni sağlamak amacıyla, piyasalara büyük miktarda para pompaladı. Böylece artan nakdin çok önemli bir bölümü, son yedi, sekiz yıldır, düşük faizle tüm dünyaya yayıldı. Ucuz kaynak imkânı, insanların olağan zamanda sahip olamayacakları varlıklara, borçlanarak sahip olmalarını beraberinde getirdi. Hatta, ülkeler de bireyler gibi, ucuz kaynaklar sayesinde, ardı ardına büyüme yıllarını yaşama imkânına sahip oldular. Bunlara bağlı olarak, dünyaya egemen para birimleri, gerçek değerlerini süratle yitirdiler. Para bolluğu nedeniyle tüm çarklar, artık ucuz kredi ile dönüyordu. Böyle bir ortamda, sınırsız biçimde şişen bir balonun patlaması kaçınılmazdı."

Ucuz ve bol para döneminin sonuna gelindiğini vurgulayan Bülent Bulgurlu, "Artık kriz var mı, yok mu, ülkemize geldi mi, gelmedi mi, tartışmaları bitmiştir. Böylesine büyük ve kapsamlı bir krizin, her koşulda Türkiye'nin de borçlanmasını, büyüme dinamiklerini, sermaye akımlarını ve dış ticaret hacmini, etkileyeceği muhakkaktır" dedi.

Göstergelerin bu etkinin çoktan başladığına işaret ettiğini belirten Dr. Bulgurlu, sanayi üretiminde ve iş gücü piyasasında gerçekleşen daralmayı aşmak için de, "Gerek iç pazar, gerekse Avrupa pazarındaki daralmanın etkileri, yeni ihracat pazarlarına girerek, bir ölçüde azaltılabilir" uyarısında bulundu.

Genel tablonun yarattığı baskıya bugünden hazır olunmasının önemine işaret eden Bulgurlu şöyle konuştu: "Bu kapsamda, ihracat pazarlarımızın yaklaşık yüzde 40'ını oluşturan Ortadoğu, Doğu Avrupa ve Asya'da beklenen ortalama yüzde 4'ler düzeyindeki büyüme umut vericidir."

"Başarımız tesadüfi değil, bunlar planlanmış aksiyonlardı"

Dr. Bulgurlu, kriz ile ilgili öngörülerinin büyük kısmının gerçekleştiğini ve gerçekleşmeye devam ettiğini ancak Topluluk olarak risk yönetimi anlayışı ve ihtiyatlı yaklaşımın faydalarını gördüklerini belirterek hazırlık süreci hakkında bilgi verdi:

"Şubat 2008'de yaptığımız kriz senaryosu çalışmasını haziran ayında güncelledik. Krizin iyice yaklaştığını görerek ağustos ayında sizleri, almanız gereken tedbirlerle ilgili ikaz ettik. Eylül ayında, yıl sonu ile ilgili güncel öngörülerinizi ve uygulayacağınız tedbirleri göndermenizi istedik. Gelen çalışmaları inceleyerek, almanız gereken ilave tedbirleri sizlere hedef olarak bildirdik. Holding olarak da

"Koç Topluluğu'nun tarihine bakarsanız, bizleri bugüne taşıyan en önemli etkenlerden birisi, herkesten önce, hiç kimsenin yapmadığını yapmış olmamızdır. Hedefiniz, organik büyümenin yanı sıra, ilave iş hacmi, yeni pazarlar ve yeni işler sağlamanızdır. Bunu yaparken planlarımızın, farklı ve gerçekçi olması şarttır"

odaklanma stratejimiz kapsamında İzocam, Demirdöküm, BOS, Ramenka, Demrad, Oltaş, Migros ve Koç Allianz'ı varlık fiyatları zirvede iken sattık. Bu sıkıntılı dönemde elde ettiğimiz bu önemli kaynakla, Koç Holding'in açık pozisyonunu kapattık. Olası ihtiyaçlarımız ve yeni yatırımlar için kullanabileceğimiz önemli bir nakit imkânı sağladık. Böylece gerek faiz oranlarındaki gerekse döviz kurlarındaki dalgalanmalara karşı çok daha dayanıklı bir yapıya kavuştuk. Bunlar tesadüfi başarılar değil planlanmış aksiyonlardı. Şirketlerimiz, rakiplerimize nazaran krizden daha az etkilendi."

Üst düzey yöneticilerden beklentiler

Zorlu bir yılı başarıyla geride bıraktıklarını söyleyen Dr. Bulgurlu, Topluluk şirketlerini kutladı, "Şirketlerimizin bu başarılarının arkasında, siz girişimci liderlerimizin çok büyük katkısı var. Aynı başarıların önümüzdeki dönemde de devam etmesini bekliyoruz" diye seslendiği üst düzey yöneticilerden beklentilerini şöyle sıraladı:

"Gelecek için sizden beklentim; verimlilik ve tasarrufa, nakit, alacak, borç ve stok yönetimine çok dikkat etmenizdir. Genelde hep gördüğümüz uygulama, krizin ve paniğin bir arada yaşanmasıdır. Kriz ekonomiktir, panik ise psikolojik; karıştırmayalım. Paniğe ve moral bozukluğuna uğramayalım, çalışanlarımızı da uğratmayalım. Riskleri yönetmeye çalışırken yeni imkânları gözden kaçırmayalım. Pazarda olabilecek fırsatlara karşı duyarlı olalım. İhracat odaklıyız ve Avrupa ağırlıklıyız. Pazar çeşitlendirmesine gidelim ve farklı pazarlar bulalım. Krizin etkisi doğuya daha geç gidiyor. Uzak Doğuluların kapasiteleri yüksek. Bizim pazarlarımızda daha agresif davranıyorlar, fiyatları aşağıya çekiyorlar. Kriz sonrasında pazar payı artırmak için düşük fiyatlarla rekabet etmek zorunda kalacağız. Buna hazırlıklı olmak için tasarruf ve maliyet düşürmeyi, sadece kriz dönemine ait değil, bundan sonraki iş yapma şekli olarak benimseyelim. Maliyetlerimize baktığımızda, hammadde fiyatları rakiplerimiz ile hemen hemen eş değer. Grubumuzun toplu satın alma gücünü kullanarak, hacim ekonomisi yaratalım, daha elverişli bir maliyet yapısı oluşturarak kendimize avantaj sağlayalım.

Geriye kalan önemli giderlerimiz ise işçilik ve lojistiktir. İşçiliği verimli hale getirerek maliyetlerinizi düşürünüz. Lojistik alanında, hâlâ yapılacak önemli ölçüde tasarruf olduğunu görüyorum. 2009 zorlu bir yıl olacak. Ancak bunun moral bozmasına da izin vermeyeceğiz. En büyük avantajımız, sıkıntılara alışık ve daima hazırlıklı olmamızdır. İyi bir risk yönetimi, işbirliği ve özveri ile her türlü zorluğun üstesinden gelebiliriz.

Bu dönemde çalışanlarımıza doğru mesajların verilmesi önemlidir. Nitelikli elemanlarımızın motivasyonlarının korunması ve bünyede tutulması, öncelikli hedefimiz olmalı. Bugüne kadar bunu başarıyla gerçekleştirdiğimize inanıyorum. Bu sene tüm kategorilerde çalışan memnuniyeti arttı. Çalışanımıza, yaptığımız yatırımın her dönemde devam ettiğini hissettirmeliyiz.

"Anlıyoruz ki doğru yoldayız"

Diğer önemli bir konu da müşteri memnuniyetimizdir. Her yıl yaptırdığımız müşteri memnuniyeti araştırmamızın sonuçlarına göre, 2008 yılında müşteri memnuniyetimizi daha da arttırdık. Bunda, bayi ağımızın büyük etkisi bulunmaktadır. Bayi memnuniyeti araştırmamızın sonuçları, 2008'de önemli oranda iyileşme sağladığımızı gösteriyor. Müşterilerimize bir işte vereceğimiz memnuniyetsizlik, diğer işlerimize de yansıyabiliyor. Bu nedenle müşteri memnuniyetimizi, ortak hareket ederek artırmalıyız. En kıymetli varlıklarımızdan olan marka değerlerimizi korumak için, gerekli yatırımları yapmaktan kaçınmamalıyız.

Satışta rakiplerimizin yapmadığını yapmalıyız, yeni satış modelleri yaratmalıyız, var olmadığımız satış kanallarına girmeli ve müşterinin ayağına gidip, satış yapmalıyız. Bunları yaparken, tabiidir ki en fazla hassasiyet göstermemiz gereken bir unsur da 'itibarımız'dır. Memnuniyetle ifade etmek isterim ki her yıl yaptırdığımız itibar araştırmasının sonuçlarına göre, hem itibarımızı art-

"Kısa vadede çok kötümser,

Yöneticiler zirvesinin konuğu, öngörüleri finansal krizle kanıtlandığı için "Dr. Felaket" olarak anılan Prof. Dr. Nouriel Roubini'ydi

"ABD hapşırdığında dünyanın geri kalanı nezle olur, derler. Ancak bu defa ABD kronik zatürree" sözleriyle konuşmasına başlayan Prof. Dr. Roubini, "Ne yazık ki yılın ikinci yarısında da bir iyileşme olmayacak. 2010 ve 2011'de potansiyelin altında bir büyüme gerçekleşecek. Uzun bir resesyon kaçınılmaz" dedi.

Roubini, konuşmasının en heyecanla beklenen kısmında Türkiye gözlemlerini şöyle sıraladı: "Şu anda Türkiye, 2001'e göre çok daha güçlü ve esnek bir ekonomi. Tüm finans sisteminizi temizlediniz, büyük miktarlarda faiz dışı fazla verdiniz, kamu borcunu düşürmeye çalıştınız, esnek döviz kuru uygulamasına geçtiniz, bankacılık sistemindeki uyumsuzlukları azalttınız ve muazzam bir iyileşme sağladınız. Dolayısıyla, ülkenizin küresel bir şoka dayanma kabiliyeti 2001'e göre çok daha fazla. Elbette bir dizi zayıf nokta da mevcut. Her

orta vadede umutluyum, ışığı görebiliyorum”

şeyden önce Türkiye bugüne kadar çok büyük miktarlarda cari açık verdi. Bu cari açık bir müddet sabit doğrudan yabancı yatırımlarla finanse edildi. Bu yıl, petrol fiyatlarının düşmesi ve ithalatın azalması nedeniyle cari açık daha düşük düzeyde gerçekleşse de, küçümsenmeyecek bir büyüklükte olacak. Bu açığın borçlanma ile finanse edilmesi olasılığı artıyor. Bu da işleri daha tehlikeli hale getiriyor. Şu anda mali sistem daha dayanıklı. Ama özel sektöre bakarsanız, şirketlerin döviz cinsinden borcunun yüksek olduğunu görürsünüz. Dolayısıyla, dövize yönelik ilgi sürüyor. Bu da ciddi bir risk. Kamu sektöründe de uzun vadeli borçların miktarı çok fazla. Bu nedenle ben; devletin, ülkenin veya özel sektörün borçlarının yenilenmemesi riskine karşı, döviz likiditesi desteği sağlamak için 20-25 milyar dolarlık büyük bir IMF programının uygulanmasının sağduyulu bir davranış olacağını düşünüyorum.

Ekonominizin kırılgan yönleri var. Çünkü ihracat pazarları küçüldü. Bunun yanı sıra cari açık bir tehlike oluşturuyor. Olası bir kredi darlığı, ani sermaye kesintisi veya bu sermaye akışının tersine çevrilmesi, kredi likiditesinde daralmaya yol açabilir. Likidite ve kredide daralmanın yaşandığı bir mali sistem de elbette borçlanma ve harcama, yatırım yapma ve tüketme kabiliyetini azaltır. Dolayısıyla, tam şu anda Türkiye’de bir ekonomik daralmanın başlangıcı yaşanıyor ve ben, 2009 yılında bunun sürmesini bekliyorum. Peki ne yapmalı? Makro düzeyde sağlam para ve maliye politikaları izlenmeli. Bu politikaların orta vadede istikrarı sağlayan, ekonomiyi daha rekabetçi ve esnek hale getiren makro ekonomik ve yapısal reformların devamlılığını güvence altına alması gerekiyor.

Türkiye’nin konumu çok merkezi ve rekabet avantajından yararlanabilecek durumda. Ama çok daha sıkı çalışmanız ve bu dönemdeki daralmanın etkilerini azaltarak gelecekte ekonominin daha dayanıklı olmasını sağlamanız gerekiyor.

Artık ekonomik büyümeye zarar veren bir mali sistemle yaşayamayız. G-20 platformunda mali kurumların denetlenmesine ilişkin kapsamlı reformların üzerinde çalışılacaktır. Yani orta vadede umutluyum. Serbest ticaretin küreselleşmesi herkes için, hem gelişmiş ekonomiler, hem de yükselen piyasalar için iyi. Ve bu küreselleşme süreci faydalı olacak. Bu nedenle tünelin sonundaki ışığı görebiliyorum.” Roubini Türkiye için şu öneride bulundu: “Uzun vadede rekabetçi bir üretim oranı yakalarsanız, coğrafi konumunuz ve başarılı bir ihracatçı ülke olmanız göz önünde bulundurulduğunda, rekabet avantajınız ile çok iyi bir yer elde edebilirsiniz. Türkiye’de birçok sektörde muazzam ölçüde başarılı ihracatçılar var. Bağlantılarınız, teknolojiniz, uzmanlığınız, girişimcilik ruhu, kesinlikle herkesle rekabetinize olanak sağlar. Avrupa’ya yakın oluşunuz bir avantaj. Uzun vadede ekonomik büyüme için sağlam bir kurumsallaşma ve sağlam bir ekonomi politikası dışında çıkar yol yok.”

Roubini şirket yöneticilerine de şöyle seslendi: “Bilançolarınızı ve Kâr-Zarar hesaplarınızı çok dikkatli bir biçimde yönetmeniz ve batık kredilerinizi asgari düzeye indirerek iyileşme başladığında kötü zamanlarda bile üretiminizi artırmaya yatırım yapmış bir şirket olarak bundan fayda sağlayabilecek bir konumda olmayı hedeflemeniz gerektiğinizi düşünüyorum. Ama bu sözünü tırmaktayız, hem de rakiplerimiz ile arayı açmaktayız. Bütün bunlardan anlıyoruz ki doğru yoldayız.

Nouriel Roubini: “Muazzam başarılı ihracatçılarınız var. Bağlantılarınız, teknolojiniz, uzmanlığınız ve girişimcilik ruhunuz, herkesle rekabetinize olanak sağlar”

Bu dönemde, en önemli unsurlardan birisi de açık pozisyon yönetimidir. Ayrıca kısa vadeli kredi riski, bu dönemde belirgin bir şekilde ortaya çıktı. Maliyeti bir miktar fazla da olsa uzun vadeye ağırlık vermeliyiz.

Bu yıl Kyoto Protokolü’nün devamı niteliğinde yapılacak Kopenhag Toplantıları’nda, küresel ısınma ve sera gazı salınımı ile ilgili önemli kararlar alınacaktır. Topluluk olarak, bunun bize getirdiği etkileri iyi etüt etmeliyiz. Eksiklerimizi zamanında gidererek rakiplerimize karşı avantajlı olmalıyız.

Kısacası bu zor dönemi yönetirken, uzun vadeli hedeflerimizi göz ardı etmeyeceğiz. Müşteri memnuniyeti, marka değeri, teknoloji, inovasyon, STK ilişkileri, çevre gibi uzun vadeli yatırım konularında geride kalmayacağız. Yetişmiş insan gücümüzü muhafaza edeceğiz.

“Planlarımız farklı ve gerçekçi olmalı”

Koç Topluluğu’nu bugüne taşıyan en önemli etkenlerden birisi, herkesten önce hiç kimsenin yapmadığını yapmış olmamızdır. Hedefiniz, organik büyümenin yanı sıra, ilave iş hacmi, yeni pazarlar ve yeni işler sağlamanızdır. Bunu yaparken planlarımızın, farklı ve gerçekçi olması şarttır.

Koç Topluluğu ailesinin değerli mensupları, bu yılın temasını ‘Gelecek, şimdi!’ olarak belirledik. Ülkemiz kültürünün derinlerinde, ‘Varolanla yetinmek’ gibi, hayli güçlü bir kadercilik yatıyor. Koç Topluluğu olarak, bu kaderci yaklaşım, bize uymaz. Değerli zamanımızı boşa harcamayalım. Bugünden yapacaklarımız ile geleceğimizi şekillendirelim. Aksi takdirde, başkaları tarafından şekillendirilen bir gelecekte, rolümüz, sınırlı kalacaktır.

‘Gelecek, şimdi’ derken, ‘Gelecek beklenmemeli, yaratılmalıdır’ demek istiyorum. İşin sırrı, geleceği, geleceğe bırakmamaktadır. Topluluğumuz’un bugünlere gelmesinde, geçmişte geleceği yaratan, başta merhum Vehbi Koç olmak üzere, Koç Ailesi ve Koç Topluluğu’nun gelmiş geçmiş tüm eski yöneticileri, bizlerin yolunu aydınlatmış ve aydınlatmaktadır. Onlardan aldığımız feyz ile bugün rahatlıkla şunu söyleyebiliyoruz: Geçmişte nasıl başardıysak, bugün de öyle başarabiliriz. Sizleri bugünün liderleri, geleceğimizin mimarları olarak görüyorum. Gelecek sizleri bekliyor. Yolunuz açık olsun.” ■

50. Yıl Hizmet Ödülü

Rahmi M. Koç

(Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Şeref Başkanı)

2008 Hizmet Ödülleri

40. Yıl Hizmet Ödülü Hasan Subaşı (Arçelik A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi)

Koç Topluluğuna uzun yıllar hizmet veren yöneticiler ve yaratıcı çalışmalar sergileyen Koç çalışanları, 22. Üst Düzey Yöneticileri Toplantısı'nda ödüllerini aldı.

Dünyada ve Türkiye'de yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen, girişimci uygulamaları ve özverili çalışmalarıyla Koç Topluluğu hedeflerinin büyük ölçüde gerçekleşmesine katkı sağlayan üst düzey yöneticiler için Hizmet Ödülleri töreni, toplantının sabah ve akşam bölümlerinde düzenlendi. İlk törende Koç Topluluğu çatısında 20 ve 25 yılını dolduran yöneticilere ödülleri, Koç Holding CEO'su Dr. Bülent Bulgurlu tarafından sunuldu.

Hizmet Ödülleri töreni, toplantının akşam bölümünde de sürdü. Yöneticiler toplantının ardından akşam yemeğinde bir araya geldiklerinde sıra, 50, 40, 35 ve 30 yılın ödüllerindeydi. Sunumunu Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi ve Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanı Ali Y. Koç'un yaptığı törende üst düzey yöneticiler ödüllerini Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç'tan aldı. Törenin akşam bölümünde farklı bir heyecan da yaşandı. Koç Holding Şeref Başkanı Rahmi M. Koç da, 50 iş yılını geride bıraktığı için kürsüye çağrılan isimler arasındaydı.

Dünyaca ünlü simaları gölgeyle canlandıran "Turizzi Hand Show" ile renklenen gecede, ressam Franck Bouroullec de canlı performans sergiledi.

35. Yıl Hizmet Ödülü

Ali İhsan Kamanlı (Otokoç Otomotiv Tic. Ve San. A.Ş. Genel Müdür Danışmanı)

Selçuk Öncer (Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. Muhasebe Direktörü)

Tamer Şahinbaş (Vehbi Koç Vakfı - Danışman/ Koç Üniversitesi - Mütevelli Heyeti Üyesi)

30. Yıl Hizmet Ödülü

Dr. Bülent Bulgurlu (Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi – CEO)

Mehmet Osman Soyoğul (Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. Üretim Direktörü)

25. Yıl Hizmet Ödülü

Soldan Sağa: ● Ömer Bozer (Koç Holding A.Ş. Gıda ve Perakende Grubu Başkanı) ● Nuri Otay (Ford Otosan A.Ş. Genel Müdür Başyardımcısı) ● Dr. Füsun Akkal Bozok (Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi) ● Alper Göğüş (Koç Holding A.Ş. Bilişim Hizmetleri Koordinatörü) ● Ahmet Numan Altekin (Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. MCV Proje Koordinatörlüğü Direktörü) ● Koral Boro (Arçelik A.Ş. Arçelik Satış Direktörü)

20. Yıl Hizmet Ödülü

Soldan Sağa: ● Burak Gökçelik (Ford Otosan A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı /Fabrika Müdürü – İnönü ● Ercüment Gulşen (Arçelik A.Ş. Beko Satış Direktörü)
● Dr. Faik Öztunç (Divan Grubu Genel Müdür Yardımcısı - Mali İşler)
● Görgün Özdemir (Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı – Mali İşler)
● Murat Tomruk (Koç Holding A.Ş. Stratejik Planlama Koordinatörü)
● Şemsettin Eksert (Grundig Intermedia GMBH Genel Müdürü)

En Başarılı Koçlular

Koç Topluluğu değerler sistemini en iyi şekilde temsil edip uygulayan çalışanlar, bu yıl da "Yaratıcı Yenilikçiler", "İşbirliği Geliştirenler", "Müşteri Mutluluğu Yaratanlar" kategorilerinde ödüllendirildi. Her ödül kategorisindeki "En Başarılı Koçlular" titiz bir sürecin sonucunda belirlendi. İlk aşamada, Topluluk Üst Düzey yöneticileri ve Koç Üniversitesi öğretim üyelerinin oluşturduğu Ödül Ön Değerlendirme Kurullarında, finalistler listelendi. İkinci aşamada ise Başkanlar, Koç Üniversitesi Rektörü ve İnsan Kaynakları Direktörü'nün oluşturduğu bir kurul, finalistler arasından ödül sahiplerini seçti.

Arçelik

Yaratıcı Yenilikçiler (Beyaz Yaka):
TEK TUŞ Bulaşık Makinesi Projesi.
Katılımcılar: Ahmet Aldağ, Aytekin Onar, Ebru Çetinkaya, Gülşah Kaçar, Güvenç Nayman Numanoğlu, Hakan Sazak, Kağan Verçin, Sefa Hazır, Songül Bayraktar

Tofaş

Yaratıcı Yenilikçiler (Mavi Yaka):
Motor Kaputu Menteşe Sabitleme Mekanizması Buluşu.
Katılımcılar: Ali Sakin, Ertuğrul Sağlık, Harun Günaydın, Mehmet Şen, Mustafa Serdar Sezen, Salih Mutlu, Samettin Kabasoğan, Şeref Dedeoğlu, Yusuf Aydın

Tüpraş

İşbirliği Geliştirenler (Beyaz Yaka):
Şemsiye Hareketi / Batman'da 100 Güleryüz Projesi.
Katılımcılar:
Hülya Özdemir, Mehmet Cemal Marangoz, Meral Alp, Mustafa Solak, Şahin Kıran, Veli Akyıldız

Altı yıllık heyecan

2003 yılından bu yana 45 şirket, 414 projeyle altı kategoride değerlendirildi. Bu yıl ise şirketlere 1110 proje aday oldu ve şirketlerin ön değerlendirmeleri sonucunda 51 proje "En Başarılı Koçlular" ödül sistemine aday gösterildi. Finalist olan 18 proje arasında yapılan değerlendirmeyle de altı proje "En Başarılı Koçlu" olarak seçildi. Bu yıl ayrıca ilk defa verilen "En Başarılı Koçlular Özel Ödülü"ne, Değerlendirme Kurulu'nun ortak değerlendirmesiyle Opet'in "Tarihe Saygı Projesi" layık görüldü. İşte, çalışanların bağlılık, motivasyonu ve verimliliğinin artırılmasını, öğrenen organizasyonlara katkı sağlanmasını ve bu konuda Topluluktaki en iyi uygulamaların ortaya çıkarılmasını, tanınmasını hedefleyen ödüllerin bu yılki sahipleri...

Grundig

Müşteri Mutluluğu Yaratanlar (Beyaz Yaka):
Zero Standby LCD TV Projesi.
Katılımcılar:
Alev Feradoğlu, Cengiz Berkay, Erdil Akın, Koray Atalay, Osman Osman, Osman Yılmaz

Otokar

Müşteri Mutluluğu Yaratanlar (Mavi Yaka):
Arıtmadan Çıkan Suyun Boyahanelerde Tekrar Kullanılması Projesi.
Katılımcılar: İbrahim Zafer, Sadullah Özdemir, Sinan Karakuzu, Sinan Solak, Yusuf Yavuz

Otokar

İşbirliği Geliştirenler (Mavi Yaka):
2008 Enerji Maliyetleri Azaltma Projesi.
Katılımcılar:
Coşkun Uzun, Ercan Yıldız, Ertan Oğul, Murat Say, Sadık Gezer, Yusuf Ziya Memigüven

Özel Ödül (Beyaz Yaka): Opet Tarihe Saygı Projesi.
Katılımcılar: Ayşe Tülin Dinçelli, Ayşenur Aydın, Suat Eğilli

Bir söyleşisinde kendisini "Ben özgür ruhum!" diye tanımlayan Rahmi M. Koç, iş dünyasının "altın yılı" olarak değerlendirilen 50. yılını geride bıraktı. Onu, kendisi için "Yarım Asır" adıyla hazırlanan gazetede, dostlarının kaleminden tanıyınca, bu özgürlüğün; hayallerinin peşinden gitmek, şefkat ve affedicilikten beslendiği anlaşılıyor

"Özgür Ruh"un altın yılı

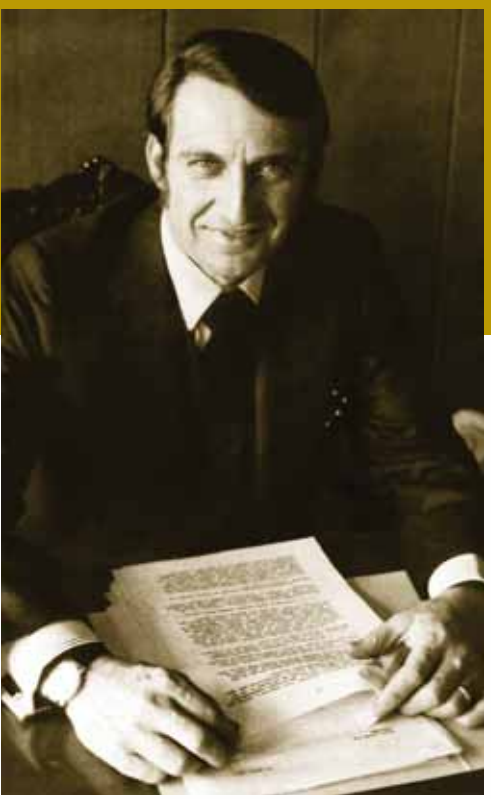

Rahmi M. Koç

"Askerliğimi bitirince bana 'Ankara'ya gideceksin' dediler. Oysa benim gönlümden İstanbul geçiyordu. Beni Bernar Nahum'un yanına verdiler. 'Bak kuzum, ben müdürüm. Sen Vehbi Koç'un oğlusun ama benim yanımda çalışacaksın' dedi. Bana küçücük bir oda verdiler"

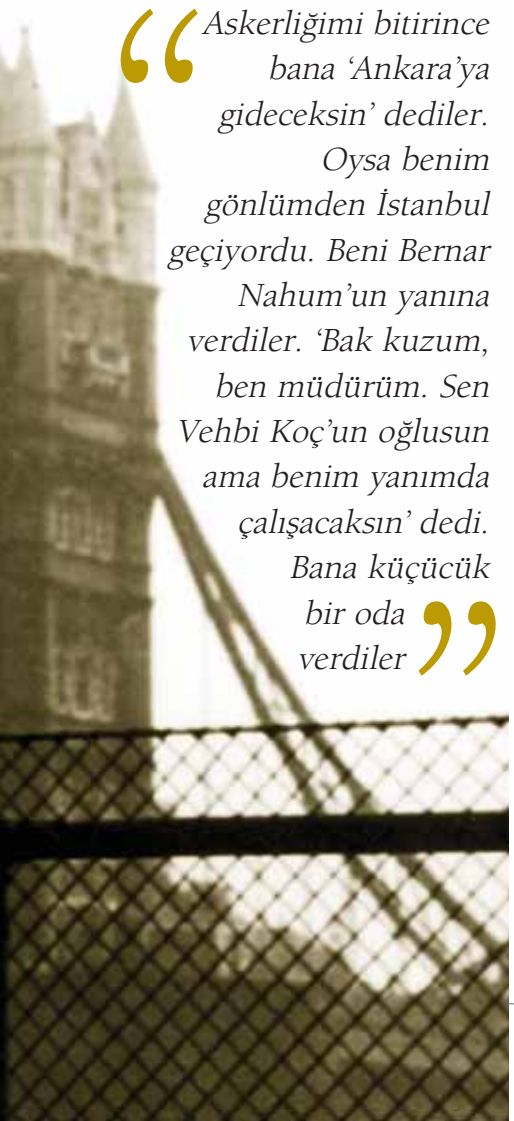

"Uzun vadeli başarının kısa yolu yok..." Rahmi M. Koç, uzun vadeli başarıya giden o uzun yolda yarım asırlık iş tecrübesinden süzdüğü bilgiyi işte bu sözlerle haleflerine aktardı. Türk iş dünyasının köklü çınarı, Türkiye'nin ilklerinin adresi olan Koç Holding'in Şeref Başkanı Rahmi M. Koç'un kurumda devirdiği yarım asır, Koç Ailesi tarafından "Yarım Asır" başlığıyla hazırlanan özel bir gazeteyle kutlandı.

"Yarım Asır" sürprizi, 22. Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı'nda gerçekleşti. Toplantının akşam programında, Topluluğa 30 yıl hizmet verenler, 35 yıl hizmet verenler, 40 yıl hizmet verenler, derken sıra, yarım asrı geride bırakan Rahmi M. Koç'a geldi. Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanı Ali Y. Koç sunumunda Rahmi M. Koç'u, "Meziyetli, başarılı, çok yönlü ve renkli, inanılmaz derecede affedici" sözleriyle tanıttı. Ali Y. Koç'un ilgiyle dinlenen konuşmasının ardından sahneye davet ettiği Koç Ailesi'nin Rahmi M. Koç'a bir sürprizi vardı. Deri bir korumanın içinde Rahmi M. Koç'a sunulan 26 sayfalık gazete, geride bıraktığı 50 yılın olabilecek en mütevazı özetini taşıyordu. Gazetenin devam sayfalarında ise aile bireylerinin, çalışma arkadaşlarının, dostlarının kaleminden Rahmi M. Koç vardı. Başarının, zorlu bir maratonun ürünü olabileceğini kanıtlayan vesika özelliğindeki gazetenin manşet haberini Bizden Haberler okurlarına özetle aktarıyoruz.

Gazetenin manşeti, 50 yılın mütevazı özeti

"İş hayatında 50 yıl... Yazıya döküldüğünde bir cümle... Gerçekteki karşılığı ise, binlerce iş günü demek. Binlerce sabah belli bir saatte kalkıp işin başına geçmek; binlerce kararın altına imza atmak; uzayan zor günleri de, çabucak geçen mola anlarını da aynı ölçüde, aynı ağırlıkla yaşamaya hazır olmak; yurtiçinde ve yurtdışında, her dilden, her düzeyden binlerce insanla yüz yüze gelmek; binlerce akşamı, günlük performansı aynen sürdürerek geçirmek; binlerce göz ağzınızdan çıkacaklara kilitlenmişken müjdeyi ve zor haberi aynı serinkanlılıkla verebilmek; binlerce kez sınanıp binlerce kez o sınavdan geçmek; size duyulan saygıyı, sevgiyi, dostluğu ve güveni binlerce kez yeniden tesis etmek; yaşadıklarınızı kendi mihenk taşınıza vurup binlerce günün sonunda huzurla ödüllendirilmiş kısa uykulara dalmak ve ertesi gün hepsini, her şeyi yeniden yaşamaya hazır olmak demek...

Rahmi M. Koç, işte bu binlerce kez yinelenen sınavdan yüz akıyla çıkmış ve ardında bıraktığı 50 yıla hayatın altın tozlarını bırakmış biri.

1950'lerde Vehbi Koç imalat sektörüne doğru yönelirken Rahmi M. Koç da, Robert Kolej'deki öğrencilik yıllarının ardından ABD'deki Johns Hopkins Üniversitesi'ne ve öğrenimle beraber yürüteceği iş hayatına adım atıyordu. Kozmetik ürünleri satan bir şirkette, yanına iki çırak alıp kapı kapı dolaştı; siyah nüfusun yaşadığı ve beyazların zor girdiği bölgede o kadar inanılmaz bir satış yaptı ki, şirket kendisine ortaklık teklif etti!..

Altın yılın ilk resmi adımı 1958'de geliyordu. Rahmi M. Koç, 'Babasının ilk göz ağrısı' ve Koç Topluluğu'nun ilk otomotiv şirketi olan Otokoç'ta, Bernar Nahum'un yanında iş hayatına atıldı. Yaklaşık üç yıl boyunca çalıştığı şirketteki ilk durağı, vestiyerden bozma küçücük bir odaydı.

Aradan, Türk iş dünyasına ve Türk iş dünyasının uluslararası ilişkilerine vazgeçilmez katkıları nedeniyle Devlet Üstün Hizmet Madalyası, Alman Hükümeti tarafından Grosses Verdienst Kreuz Ödülü ve İtalyan Cumhuriyeti Yüksek Liyakat Nişanı'na layık görüldüğü uzun yıllar geçti.

Emekli olmaya karar verdiği 2003 yılında aktif iş hayatından çekilerek 1984 yılında başladığı Yönetim Kurulu Başkanlığını oğlu Mustafa Koç'a devretti ve Koç Holding Şeref Başkanlığını üstlendi. Böylelikle Rahmi M. Koç, babasından aldığı ve 19 yıl boyunca şerefle taşıdığı bayrağı, Koç Holding'in Cumhuriyet tarihiyle yaşıt bayrak yarışında, üçüncü kuşağa teslim etmiş oluyordu. Artık hayalinin peşinden koşabilirdi. Eylül 2004'te, yıllar boyu şekillendirdiği hayalini hayata geçirdi; Nazenin IV adlı yelkenlisiyle Fenerbahçe Marinası'ndan dünyayı dolaşmak üzere denize açıldı.

Geçen 50 yılı değerlendirmesi istendiğinde, Rahmi M. Koç'un farklı yerlerde söylediği farklı sözler arasında, 'altın yıl'ın sırrını en iyi anlatan cümle, belki de şuydu: "Uzun vadeli başarının kısa yolu yok..."

Rahmi M. Koç, sürpriz hediyesi "Yarım Asır" gazetesini, Hizmet Ödülleri Töreni sırasında Ali Y. Koç tarafından sahneye davet edilen Koç Ailesi'nin elinden aldı

Adım yaşasın diye değil, memlekete kalsın diye...

Ancak Rahmi M. Koç'un 50 altın yılını sanayici yönüyle sınırlamak, onu eksik anlatmak demek. Rahmi M. Koç, 50 yıl boyunca sürdürdüğü başarılı iş hayatıyla yetinmedi; ülkesine insanlığın geçmişinden süzerek biriktirdiği objeleri sunmak için bir ömür emek verdi.

Yıllar boyunca, dünyanın her yerinden topladığı mekanik ve endüstriyel objelerden oluşan koleksiyonunu, bir müzeye dönüştürme hayalini hep koruyan Rahmi M. Koç, bir iş gezisinde Detroit'teki Henry Ford Museum'u gördüğü gün kararını verdi: "Endüstriyel Antikanın Piri" olmakla yetinmeyecek, elindeki bu zengin koleksiyonu insanların paylaşımına açacaktı.

Yıllara yayılan emeğinin ilk somut karşılığı 1994'te açılan Rahmi M. Koç Müzesi oldu. Hasköy Tersanesi'nin alınmasıyla 11 Temmuz 2001'de Rahmi M. Koç, hayallerindeki müzeyi tam anlamıyla ziyarete açmış, Türkiye ise ilk sanayi müzesine kavuşmuş oldu.

Vehbi Koç'un Ankara'da ticaret hayatına başladığı dükkânın da bulunduğu Çengelhan da Sanayi Müzesi olarak düzenlendi.

Yaklaşık 80 yıl önce, sabah herkesten önce gelip dükkânın önünü süpüren Vehbi Koç'un ayak izlerinin ardından yürüyen Rahmi M. Koç; "İz bırakmak, adımı yaşatmak için değil, memleketime bir şeyler bırakmak için yapıyorum" diyerek, eserinin kıymetini sonsuz kez çoğaltıyor...

Ve alkışlar... Dünya kültürüne katkıları için...

"Kültür sanata şöyle önem verir..." diye kürsüden konuşmak yerine, sahaya inelim mi, hayatın sahasına...

Tarih, 21 Ekim 2002. Yer, Cemal Reşit Rey Konser Salonu. Ünlü karikatürist Turhan Selçuk'un meslekte 60'ıncı yıl gecesi. Onuruna düzenlenen gecede Turhan Selçuk'a bir armağan sunuluyor... Üstadın ağzından şu sözcükler dökülüyor: "Çok başarılı... Ben portremi bu kadar iyi çizememiştim..." olur.

Tarih, 14 Mart 2007. Yer, Library of Congress, Washington DC.UNESCO tarafından ilan edilen Mevlana Yılı'nda Mevlana'yı anma etkinliklerinde ön sırada oturanlardan biri, tasavvuf kültürünün, hoşgörü ve barışın dünyaya tanıtılmasına destek olmanın iç huzuruyla etkinliği izliyor.

Tarih, 26 Eylül 2007. Yer, Lütfi Kırdar Konser Salonu. Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası özel konseri. Sahnede bir maestro. Üzerinde şık bir frak, cebinde beyaz mendil ve yakasında kırmızı bir karanfil. Vivaldi'nin "Dört Mevsim" konçertosu bittiğinde, alkışlar... Bis... Ve yine alkışlar...

Tarih, 20 Ekim 2007. Yer, The Pierre Hotel, New York. Dünya Anıtlar Vakfı (World Monuments Fund) Hadrian Ödül Töreni.

Tarih, 21 Nisan 2008. Yer, Hasköy-Sütlüce Demiryolu. Nostalji Treni tam 120 yıl sonra yeniden sefere çıkıyor.

Bu hikayelerde adı geçen kişi kim? Alkışlar, Rahmi M. Koç için...

Özgürlüğün rengi mavi...

Ve deniz… Rahmi M. Koç'un Boğaziçi'nde, küçük bir tekneyle başlayan sevdası, doğu rüzgârlarıyla can bulan Nazenin'in atıldığı serüvenle taçlandı. Rahmi M. Koç'un rotası, dünyaydı...

Denize duyduğu sevgi, sadece kendini dalgalara bırakmakla sınırlı kalmadı; o engin maviliğe insanların verdiği zararı kendisine de verilmiş saydı ve ülkesinin sularına duyduğu sorumluluğu yerine getirmek için kolları sıvadı. 1994'te, gelecek kuşaklara yaşanabilir bir çevre bırakabilmek, denizlerin insanlara kattığı ekonomik, sosyal ve ekolojik değerlerin devamını sağlayabilmek amacı taşıyan Deniz Temiz/Turmepa Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı.

Takvimler 19 Eylül 2004'ü gösterdiğinde, Rahmi M. Koç, deniz sevdasının belki de en "hayal" gibi görünen yoluna çıktı. Nazenin IV ile yaklaşık iki yıl sürecek dünya turuna yelken açtı. Peki, neden? Bunca zorluğa, yorgunluğa, riske atılmaya değer miydi? "Bunu izah etmek zor," diyordu Rahmi M. Koç ve yine de izah etmeye çalışıyordu: "Bunu içinde yaşayıp hissetmeniz lazım. Denizde bir gök var, bir de deniz... Ama onun arasında o kadar çok nüans var ki... Gök, rüzgâr, deniz devamlı değişiyor. Ona göre yelken açıp kapatıyorsunuz, sallantısı var, pırıl pırıl bir gökyüzü var, balık tutuyorsunuz, güneşleniyorsunuz. Her noktanızın dinlendiğini hissediyorsunuz. Hem terapi gibi hem de müthiş bir özgürlük duygusu..."

Rahmi M. Koç... Dalgalarla dostluğunu çocukluğundan beri, büyük sadakatle sürdürüyor. Ondaki özgürlük duygusunun rengi mavi... Kıyıdan bakıp el sallayan dünyalıların göremediği bir tona, ışığa ve büyüye sahip olan o mavi özgürlükle, nice yıllara...

Dostlarından sevgilerle...

Dr. Bülent Bulgurlu: Rahmi Koç'un iş yapış şekli, tarihe, kültüre, eğitime, doğaya verdiği önem ve yaşama alışkanlıkları, ancak çok uzun bir kitap yazılarak anlatılabilir.

Patricia Ann Temple: Onun önayak olmasıyla 1980'lerde başlayan, kolesterolün etkisini araştıran çalışma, bir küresel tıp hareketine ve tıp eğitimine önderlik etmiştir.

Dick Foster: Sayın Koç'un büyük bir çekiciliği ve zekâsı, kaliteyi, kıymeti ayırt eden bir gözü olduğunu ve gizli hazineleri bulmakta üstün yeteneği olduğunu öğrendim.

Helen Philon: Asıl takdir ettiğimse diğer Rahmi'ydi; bilgiye sonsuz merakıyla sadık bir dost. İstanbul'un zengin geçmişini seninle keşfedip sevdik.

Temel Atay: O seyahatte bir ders daha edinmiş oldum. Hedeflenen sonuçların alınması için iş dünyasında zoraki koşullarda, anlayışlı ve esnek davranmakla başarıya ulaşılabiliyordu.

Oktay Yenal: 1944 yılının eylül ayı olmalıydı. Çok yakın arkadaş olduk ama o günlerin sosyal havasında, yıllarca Türkiye'nin en zenginlerinin oğlu olduğunu bilmedim.

Mark Schulz: Otobanda da kır yolunda da aynı rahatlıkla hareket edebilen başka bir insan daha tanımadım.

Cengiz Taşdemir: Alçakgönüllülüğü, şefkati, kibarlığı, gelecek öngörüleri, dikkatimi çeken en büyük özelliklerinden.

Muhtar Kent: Hatırşinas, düzenli, çok şık, her şeyin en iyisini bilen, bilmiyorsa öğrenen, alçakgönüllü, sevdi mi tam seven, gerçek bir insan.

Nur Yalman: Türk kültürüne yaptığı hizmetlere ne demeli? Eğitime katkıları saymakla bitmez.

Antonio Gotto: Gerçek dostluğun anlamını ben Rahmi Koç'tan öğrendim.

Güngör Mengi: Menfaat kaygıları güçlü bilinen insanları dahi susmaya zorlarken, o inandığı gerçekleri söyledi.

Güngör Uras: Onu öne çıkaran, "yaşam biçimi" ve Rahmi Koç olarak "gerçekleştirdiği kalıcı eserler"dir.

Hasan Arat: Süleyman (Seba) Ağabey arife günü klübün anahtarlarını Rahmi Bey'e bıraktı gitti. Rahmi Bey'i aradım, "Maaşlar ödenemiyor, oyunculara para verilemiyor, Fenerbahçe maçına da çıkacağız..." dedim. Ertesi sabah Klübe para yollandı. 4'ünde Fenerbahçe maçına çıktık. Fenerbahçe Stadı'ndaki maçı 2-1 kazandık.

Raif Bilir: Sayın Rahmi Koç ile her yeni yılın ilk sabahı, saat 9.30'da yağmur, kar kış demeden birlikte golf oynarız. 2009 yılının ilk sabahı bu gelenekte 16'ncı yılımızı doldurmuş olduk.

Süleyman Seba: Ben, Rahmi Bey ile onun "iş dünyasına" değil, "iç dünyasına" ilişkin ortak bir sevgiyi paylaşıyorum; Beşiktaş sevgisi!

Rıza Öziş: Hayatınızda kaç kişi tanıyorsunuz ki, yediği yemeği sevip sevmediğini, gecesinin nasıl geçtiğini, yapılan bir servisi, yaşanılan her şeyi, hatta teşekkürü bile mektup yazarak anlatsın.

Vural Gökçaylı: İstanbul'da bir İngiliz centilmeni, güneyde ise bir Fransız mankeni zarafetinde.

Metin Fadıllıoğlu: Dansı başlatır, çok iyi dans eder; en sevdiği parçalardan biri "Guantanamera"dır.

Yılmaz Özdil: Hiç tanımadığı insanlara hayaller armağan eden, esaslı biri o. Hayatı, kırmızı bir karanfil gibi yakasına takmış biri.

Torkom Demirciyan: Ektiği ama belki de sonucunu göremeyeceği tohumlar; dünyanın bir vatandaş olarak kucaklamaktan sevinç duyacağı bir adamın özellikleridir.

Gürer Aykal: Evlerinde piyano olsa idi, bugün Rahmi Bey'i bir müzikçi olarak tanıyacaktık. Bu, bence Türk müzik yaşamı için bir kayıp.

Ömer Muz: Bu kadar mütevazı, sanatsever ve içten biri olduğunu görmek beni hem şaşırtmış hem mutlu etmişti.

Erhan Bulutçu: Riskli durumlarda kimseyi riske atmaz. Bir seferinde okyanusun dev dalgalarına atladı, tekneye yanaşamayınca halat atmak zorunda kaldık.

Yosi Catalan: Teknede nezaket kuralları Rahmi Bey için çok önemlidir. Örneğin akşam yemeğine asla şortla oturmaz, mutlaka rahat ama şık giyinir.

Necati Zincirkıran: Rahmi Koç, bugün ülkemizin önde gelen denizcilerinden biri olarak biliniyorsa, işte onun bu yanında, büyük bir deniz tutkusunun, deniz bilgi ve kültürüne verdiği önemin payını göz ardı etmemek gerekir.

Vera Bulgurlu: Hafta sonlarını geçirmemiz için bizi sık sık Ada'ya davet ederdi. O hafta sonlarında iki proje doğdu: RMK Müzesi ve Turmepa.

Bekir Coşkun: Rahmi Koç örnek olmalı... Sorumluluğu... İlgisi... Cesareti... Donanımı... Bence öbür zenginlikleri yanında, serveti en fakir yanı...

Eşref Cerrahoğlu: Benim için onun çalışma stili her bakımdan bir 'ekol' oldu. İş hayatındaki disiplin anlayışının insanı nasıl mükemmeliyete ulaştırabildiğini gördüm.

Devrim Sevimay: Cümle içinde, ünlemsiz, belirteçsiz, en sakin ve doğal bir biçimde şöyle deyiverdi RMK: "Ben" dedi, "Özgür ruhum!" ■

Gençler hedeflerinde kararlılıkla ilerlerken Vehbi Koç'u bir lider, bir mihenk taşı olarak görüyor. Zor bir yol ayrımında "Vehbi Koç olsa bu durumda ne yapardı?" diye düşünenler de var, "Keşke o ilkeler, ülke sevgisiyle politikacı olsaydı" diyenler de... Fikirleri çeşit çeşit ama ortak noktaları Vehbi Koç'u örnek almaları

Gençler Vehbi

25 Şubat 1996... 25 Şubat 2009… Vehbi Koç'un kaybının ardından 13 yıl geçti. Ancak Vehbi Koç'un varlığı, uzak bir anı olarak kitap sayfalarında, dost sohbetlerinde değildi. O, kurduğu vakıfla devamlılığını garanti altına aldığı yardımlarıyla, bir hastanın, bir öğrencinin, bir sanatçının kalbinde; sınai yatırımlarıyla, ülke ekonomisinin nabzında; yarattığı şirketlerin küresel yatırımları ve ortaklıklarıyla adı, dünyanın dört bir köşesindeydi. Vehbi Koç, eserleriyle yaşıyor ve yaşayacak.

Onun ürettiği arabaya binen, onun ürettiği buzdolabı, çamaşır makinesi, fırınla büyüyen Türkiye'nin orta yaş kuşağı için Vehbi Koç, ailenin bir ferdi kadar tanıdıktır. Peki ya yeni nesil nasıl biliyor Vehbi Koç'u? Onu ne kadar tanıyor? Bizden Haberler dergisi olarak bu sorunun cevabını aradık. Koç Üniversitesi, VKV Özel Koç Lisesi ve TEV bursiyerlerini bir masa etrafında buluşturduk ve Vehbi Koç'un bıraktığı mirasın izlerini sürmeye çalıştık.

Özel bir bankada kurumsal finansman müdürü olarak çalışan Pınar Aksoğan, TEV'in bursuyla yurtdışında eğitim almış. Şirketlere liderlik danışmanlığı ve büyük bir gazetenin internet sitesinde köşe yazarlığı yapan Özgür Bolat ise TEV'in bursuyla yurtdışında aldığı üniversite eğitiminin ardından halen Cambridge'de doktorasını yapıyor. Masanın en gençlerinden biri olan Başak Tulga, Koç Lisesi son sınıf öğrencisi. Koç Üniversitesi'nden de iki öğrenci var masada. Matematik bölümü 3. sınıf öğrencisi Duygu Boğan ile sınıf arkadaşı Burak Özgen. Koç bursiyeri olan Burak Özgen, eş zamanlı olarak Endüstri Mühendisliği diploması da alacak. Masanın diğer liselisi Timur Sarıdereli ise Koç Lisesi 11. sınıf öğrencisi.

Biz sorduk onlar yanıtladı. Başlangıçta tutuk bir röportaj havasındaydı atmosfer, ancak ilerledikçe coşkulu bir söyleşiye dönüştü. Gençler sadece sözleriyle konuşmuyorlardı. Oturuşlarında, seçtikleri sözcüklerde, yüksek özgüvenlerinde, en önemlisi coşkularında ve umutlarında da Vehbi Koç'un izlerini yakaladık.

Elbette hiçbiri Vehbi Koç'la tanışmamıştı. Ancak hedeflerinde kararlılıkla ilerlerken onu bir lider olarak görüyorlardı. Bu nedenle kimisi zaman zaman "Vehbi Koç olsa bu durumda ne yapardı?" diye soruyor, doğruyu böyle bulmaya çalışıyordu; kimisi 'toplumdan aldığını geri verme'yi kendisine şiar ediniyordu.

"Bugünün şartlarında siz Vehbi Koç olsaydınız, ülkeniz için öncelikle ne yapardınız?" diye sorduğumuzda, ağız birliği etmişçesine çoğu, "Politikaya girerdim" dedi. Bu tercihlerinin nedenini, "Bu ülkede Vehbi Koç

Koç'u nasıl tanıyor?

gibi, vaatlerini hayata geçiren politikacılar olabilse, ülkemiz çok daha farklı yerlerde olurdu" diye açıkladılar. Masanın en genci ise "Bu kriz şartlarında Vehbi Koç olsaydım sanayi yatırımlarını kararlılıkla sürdürürdüm" dedi.

Sorularımızı sırasıyla, bu genç ve gelecek için bizlere umut veren insanlara yönlendirdik. Cevaplarında kimi zaman ayrıntılara girdiler, kimi zaman son derece kararlılıkla seçtikleri, vurgularıyla altını çizdikleri bir cümle ya da üç dört kelimeyle tercihlerini, yaklaşımlarını belirttiler. Söz onlardaydı; biz sadece Bizden Haberler okurları için onları dinledik.

Vehbi Koç adı, Koç kültürünü almış bu gençler için neyi çağrıştırıyordu? İlk sorumuza şu yanıtları aldık.

Pınar Aksoğan: Girişimcilik, eğitim, topluma katkı, Koç Grubu...

Özgür Bolat: İş disiplini.

Başak Tulga: İlk anda eğitime ve sağlığa verdiği önemi hatırlıyorum. Bir sözünü okumuştum; İyi bir işiniz varsa bir sıfır koyun, iyi bir eşiniz varsa bir sıfır koyun, eviniz varsa bir sıfır koyun. Eğer sağlık durumunuz iyiyse, sıfırların başına 1 koyabilirsiniz ama sağlığınız yerinde değilse o sıfırların hiç bir anlamı yok diyordu. Bu söz beni çok etkiledi. Sağlık sektörüne verdiği önem de yaptığı yatırımlarla ortada zaten.

Duygu Boğan: Çalışkanlığı, disiplini ve tutumluluğu geliyor ilk anda aklıma. En önemli özelliklerinden birinin de karşısındaki insanların özel yanlarını görebilmesi olduğunu düşünüyorum. Karşısındaki insanın yeteneğini anlayıp, ona göre onu yönlendirdiğini düşünüyorum.

Burak Özgen: Başarı ve cesaret. Başarıyı açıklamaya gerek yok, ortada. Cesaret içinse hayat hikâyesine baktığımızda çevresinde örnek alabileceği kimse yokken, cesur girişimlerde bulunması ve kendinde bu gücü bulabilmesi bence olağanüstü bir şey. İnsanın kendini bulunduğu koşullarla sınırlamaması gerektiğini ondan öğreniyorum.

Timur Sarıdereli: Ülkenin en zengini olduğu zamanlarda bile şirkete ait Ford arabasıyla dolaşıyormuş. Günümüzde bakanların altı tane makam arabasıyla gezindiği bir ülkede, böyle bir arabayla gezip, ülkesinin ihtiyacı olan alanlara yatırım yapan bir adamın eksikliğini önümüzdeki yıllarda daha fazla hissedeceğiz...

"İlk yabancı yatırımcılar ona güvenerek geldiler"

Cesaret, girişimcilik, çalışkanlık, disiplin, tevazu, ülke sevgisi yanıtlarını aldıktan sonra bu gençlerden, Vehbi Koç'un Türkiye'nin ekonomik ve kültürel kalkınmasındaki payının ne olduğu hakkındaki görüşlerini öğrenmek istedik.

Pınar Aksoğan: Vehbi Koç Türkiye'nin en büyük holdinginin kurucusu. Çok değerli bir işadamı. Nasıl bir hayat sürdüğünü çok merak ettiğim bir kişi. Topluma geri dönüşü de çok önemsemiş birisi.

Özgür Bolat: En büyük katkısı biziz. Çünkü 40 yıl önce 201 kişiyi ikna ederek TEV'i kurdu. 1200 tane yurdışı, 60 bin tane yurtiçi bursu var. 22 tane de kurumu var. En büyük katkı, bence eğitime verdiği bu katkı.

Başak Tulga: Türkiye'nin gelişmekte olduğu yıllara tanıklık etmiş. Osmanlı'nın yıkılışını, Birinci Dünya Savaşı'nı, Kurtuluş Savaşı'nı görmüş bir insan olarak doğru yerlere yatırım yaptığını düşünüyorum. Hem eğitim,

Başak Tulga:

"Vehbi Koç, biz gençlere düşünce şeklini ve hayata bakış açısını miras bıraktı"

hem sağlık alanlarına, gelişmekte olan bir ülkenin en çok ihtiyacı olan alanlara çok önemli yatırımlar yaptığını düşünüyorum.

Duygu Boğan: Vehbi Koç yabancı şirketlerle ilk ortaklık kuran insanlardan bir tanesi. Yabancı yatırımcıların Türkiye'ye bakmasında büyük bir güven oluşturduğunu düşünüyorum. Gelen insanların ilk onunla karşılaşmasının Türkiye açısından çok doğru ve güven verici olduğunu düşünüyorum.

Burak Özgen: Kültürel olarak Koç Lisesi, Koç Üniversitesi, destek verdiği birçok başka okul, kütüphaneler, müzeler... Mesela, onun yolundan giden yeni nesil Koç yöneticilerinin 'Meslek Lisesi Memleket Meselesi' projesi, bence çok önemli… MLMM projesi ki, 2006'da başlamıştı, sadece geçen sene yüzde 30 daha fazla meslek lisesi başvurusuna erişmişti. Bunun en fazla yüzde beşine doğal diyebiliriz ama kalanı bu projenin başarısıdır. Sanayiye nitelikli işgücü kazandırılıyor. Ekonomik olarak da Koç Holding'in Türk ekonomisine yaptığı katkı ortada. Vehbi Koç'un en önem verdiği şeylerden biri de, bir yerde okumuştum; Hem Vakfı, hem de Holding'i kendisinden sonra devralacaklar için vergilerini ödemelerini mesela, ilk üç maddeden biri olarak görüyor. 'Hem başarıyı devam ettirirler, hem ülkelerine önem verirler, hem de vergilerini öderler' diyor. Ülkesine bu kadar önem vermesinin ekonomiyi de büyük ölçüde canlandırdığını düşünüyorum.

Timur Sarıdereli: Vehbi Koç'un bu ülkenin gelişiminde payı çok büyük. Benim anne babamın anekdotlarını anlatmayı en sevdikleri insan Vehbi Koç. Koç Holding, Türkiye'nin gelişiminde yapıtaşı. Annemin en sevdiği hikaye şöyle; Vehbi Koç bir yönetici adayını yemeğe çıkarıyor. Yemeğin tadına bakmadan tuz eklediğini görünce, 'Üzgünüm, sizin gibi önyargılı biriyle çalışamam' diyor.

"Miras işte benim; burslu okuyorum"

Peki acaba Vehbi Koç'un, ülkeye ve gençlere miras bıraktığı özellikleri nelerdi? Her biri farklı bir açıdan bakıyor ama en çok ortaklaştıkları nokta Vehbi Koç'un toplumunu unutmaması ve eğitime katkısı.

Pınar Aksoğan: Bana verdiği; toplumdan aldığım kadarını topluma geri vermenin önemidir. Bu onun öncüsü olduğu bir şey. Hepimiz tabii biliyoruz, belli vakıflar var; yardımda bulunabilir, gidip çalışabiliriz ama bunu bana ilk aşılayan odur.

Özgür Bolat: Vehbi Koç'un 42 yıldır Koç'la çalışan TEV Genel Müdür Yardımcısı Gülsel Bilal'a söylediği bir söz var; "Bir şeyi çok isterseniz, bedeli ne olursa olsun onu yapacaksınız" diyor. Gülsel Bilal, yurtdışına gitmek istiyor. Bu sözün verdiği cesaretle Vehbi Bey'in önünü kesiyor ve "Sizi binaya almayacağım, beni yurtdışına göndereceksiniz" diyor. Gülsel Abla'ya yurtdışı bursu veriyor Vehbi Bey. Bize anlattığı bazı anekdotlar var. İnancın doğrultusunda, kendi değerinin doğrultusunda savaşmak mesela... İsrafa karşı çıkması, yüksek iş disiplini ve inancı doğrultusunda gitmesi, bizlere bıraktığı miras bence.

Başak Tulga: Biz Vehbi Koç'u tanıma fırsatı bulamadık ama dinliyoruz ve okuyoruz. Düşünce şeklini ve hayata bakış açısını miras bıraktığını düşünüyorum. Eğitime verdiği önem, kendini her alanda durmadan geliştirmeye çalışması, sadece bir sektöre değil, birçok sektöre yatırım yapması ve hiç durmadan kendini geliştirme çabası bence en büyük miras...

Burak Özgen: Sadece kendimden bile yola çıksam, çok büyük bir miras diye düşünüyorum. Burslu okuyorum ben üniversitede... Bu şansa Koç sayesinde kavuştum. Okulun bize sağladığı olanaklar, mezun olduğumuzda Koç Üniversitesi mezunu olmanın ne kadar önemli olduğu hissiyatı... Bunların hepsi, onun sayesinde oldu. Koç Üniversitesi Gönüllüleri Kulübümüz var. Bu kulübün üyeleri gönüllü olarak, birçok şey yapmaya çalışıyor... Anadolu'nun farklı yerlerinde kütüphaneler kuruyorlar, maddi gücü olmayan kişilere yardımda bulunuyorlar, huzurevlerine gidiyorlar. Bu ortamı Vehbi Koç ve onun ailesi sağlıyor. Onlara teşekkür borçluyuz. Hem kişisel gelişimimiz için, hem de bu insanlar üniversiteden mezun olduklarında, burada öğrendikleri bu davranışları sürdürecekleri için...

Özgür Bolat:

"O olsa ne yapardı diye düşünüyorum. Benim değerlerim nedir? diye soruyorum kendime..."

Timur Sarıdereli:

"Ben Vehbi Koç olsaydım, krize rağmen sanayiye yatırım yapardım"

Timur Sarıdereli: Ben Vehbi Koç Vakfı'nın kurduğu bir okulda okuyorum. Bu bile mirasını yeterince açıklıyor bence.

"Acaba o ne yapardı?"

Soruyoruz, "Vehbi Koç'un sizin kişisel hedeflerinizle örtüşen ya da örnek aldığınız bir sözü ya da özelliği var mı?" Tabii ki var. Şöyle sıralıyorlar.

Pınar Aksoğan: Bir belgeselinde, öğleyin 20 dakikalık bir uykuya yattığını, düzenli yaşadığını ve sağlığına çok özen gösterdiğini izlemiştim. Ben de uyguluyorum

hayatımda bunu...

Özgür Bolat: Haftada iki gün bir internet sitesinde yazıyorum. Ancak bazı konular var ki, örneğin İsrail'le ilgili... Dinin aslında kendi içinde kardeşliği ama dışında kalanlara karşı savaşı teşvik ettiğini yazamıyorum mesela. Vehbi Koç olsa ne yapardı diye düşünüyorum... 'İnsanlar hangi değerler doğrultusunda nasıl savaşlar vermişler ve benim değerlerim nedir? Ben o savaşı veriyor muyum?' diye soruyorum kendime.

Başak Tulga: Vehbi Koç ilk para kazanmaya başladığı yıllardan itibaren hep başkalarına yardımı düşünmüş. "Ne yaparsan, onu bulursun" düşüncesinden hareket etmiş. Vehbi Koç Vakfı'nın kuruluşu, işleyişi bence örnek alınması gereken şeyler.

Duygu Boğan: Suna Kıraç'ın kitabında okuduğum bir sözü var Vehbi Koç'un; "Bir musluk her zaman aynı hızla akmaz" diye... Gerçekten fırsatların insanın karşısına ne zaman çıkacağı belli olmaz. Ve bence insanlar fırsatlar karşılarına çıktığı zaman çok iyi değerlendirmeliler.

Pınar Aksoğan:

"Vakıf gibi çalışan bir siyasi parti olmasını ve bunda emeğimin geçmesini isterdim"

Burak Özgen: Vakfı kurduğu dönemde şöyle bir sözü varmış; "İnsanlara yardım etmenin bana keyif verdiğini anladığım zaman, bunu büyütmeye karar verdim." Karşılık beklemeksizin yardım etmek bence çok hoş bir şey. Bunu ben de her zaman uygulamaya çalışırım. Yardım edebilmek insanı çok mutlu ediyor.

Timur Sarıdereli: İleri görüşlü olması çok önemli. Bir insanın sahip olabileceği en değerli özellik bence bu. Bir yere bakıp eksik olanı görmek, günümüz gelişen Türkiye'nde çok önemli. Ancak siyasi liderlerimizin sahip olmadığı bir şey.

Duygu Boğan:

"Vehbi Koç'un karşısındaki insanın özel yanlarını gördüğünü düşünüyorum"

"Bugün Vehbi Koç olsam politikaya girerdim"

"Siz günümüz şartlarında Vehbi Koç'un yerinde olsaydınız, ülkemiz için öncelikle ne yapmak isterdiniz?" sorumuza, yine eğitime katkı, iş olanakları yaratılması ve bunlarla birlikte etkin bir politik hayat talebiyle cevap verdiler.

Pınar Aksoğan: Biraz da onun yaptıklarının bir devamı olarak, bugün ülkemiz en çok eğitime önem verilmesine ihtiyaç duyuyor. Eğitime katkıyı ön planda tutardım. Vakıf gibi çalışan bir siyasi partinin olmasını ve bunda emeğimin geçmesini isterdim. Sanayici tarafında ise daha küçük girişimci şirketlere fırsat verilmesi, yaratıcı zihniyetin önünü açmak açısından Türkiye'de bir sanayi fonu kurabilirdim.

Özgür Bolat: Bizim eğitim sistemimiz çok aksak. Okullarımızda 36 hafta, 180 gün ders yapılıyor. Oysa vakıf okullarında gayri resmi olarak 240 gün ders yapılıyor. Yani eğitim çok önemli. Bir popülasyonun yüzde 2-3'ü üstün yetenekli. Yani 2 milyona yakın üstün yetenekli çocuk var. Biz bunlardan sadece 210'unu eğitebiliyoruz. Diğerlerinin nerede olduğunu bilmiyoruz. En büyük katkı, üstün yeteneklilerin eğitilmesi ve okulların kalitesinin artırılması olurdu.

Başak Tulga: Politika konusunda biraz daha aktif olurdum diye düşünüyorum.

Duygu Boğan: Ben çocuklar için daha fazla şeyler yapmak isterdim. Biz Koç Üniversitesi olarak Bahçelievler Çocuk Yurdu'na gidiyoruz her hafta. Üç saat boyunca çocuklarla ilgileniyoruz. Hepimizin bir çocuğu var. Onlar çok büyük bir potansiyele sahipler. Psikolojileri de dikkate alınarak iyi bir eğitim alsalar büyük bir potansiyel olduklarını düşünüyorum. Bu konuda bir şeyler yapabilmek isterdim.

Burak Özgen: Bir tarafta Vehbi Koç'un yaptıkları var, diğer tarafta politikacıların vaatleri. Bu vaatlerin yarısı bile yapılabilse, çok büyük şeyler değişir. Vaat ettiklerini yapan bir politikacı olurdum herhalde. Keşke ülke yönetimi de Vehbi Koç'un izinden gidebilse, ülke olarak çok daha iyi bir yerde olurduk.

Timur Sarıdereli: Türkiye hâlâ gelişen bir ülke, işsizlik var, yeni gelen bir ekonomik kriz var. Eğitim seviyesi hâlâ çok düşük. Vakfa daha fazla katkıda bulunurdum. Yeni iş imkanları yaratmak, yapacağım ilk işlerden olurdu. Krize rağmen sanayiye yatırım yapmaya devam ederdim.

Vehbi Koç'u bir kez daha anacağız

Sorularımız bitmiş, teybimizi kapatmıştık. Veda zamanı gelmişti ama, belli ki onların daha konuşacak çok şeyleri vardı. Bir aile duygusuyla, üniversite eğitimine hazırlananlar, halen eğitimi sürenler ve mezun olup hayata atılanlar, birbirlerine deneyimlerini aktarmaya başladı.

Vehbi Koç'un kendilerine kattığı artı değerlerin bilincinde olan bu gençler, onun birçok ilkesini özümsemişti. Gelecek planlarına onun ruhu sinmişti. Üstelik kendilerini Vehbi Koç'tan daha şanslı görüyorlardı; çünkü onların önünde örnek alabilecekleri güçlü bir kişilik vardı. Bu güçlü kişiliği, Vehbi Koç'u, vefatının 13. yılında, 25 Şubat'ta bir kez daha anacağız. ■

Burak Özgen:

"Keşke ülke yönetimi, Vehbi Koç'un izinden gidebilse, şimdi çok farklı yerlerde olurduk"

Mustafa V. Koç: "Meslek liseleri yaşama açılan penceredir"

Meslek Lisesi Memleket Meselesi Projesi ile meslek liselerinin ekonomideki önemini vurgulamanın, öğrencilere özgüven kazandırmanın gururunu yaşayan Koç Holding, bu kez de gençlerin hayallerinin önünü açacak, Yaratıcı Kalkınma Fikirleri Yarışması'nı hayata geçirecek

"Gelecekten korkmuyorum. Liseyi bitirince işsiz kalmayacağımı biliyorum. Kimbilir belki de kendi işimi kurarım..." Bu ve benzeri cümleleri, meslek liseli gençlerin ağzından işittik. Önlerinde uzanan hayata korkuyla değil, inançla baktıklarına tanık olduk. Kimi bilinçle tercih etmişti okulunu, kimi zorunluluktan. Hepsinin buluştuğu zemin ise doğru yerde olduklarından artık emin olmalarıydı. Koç Holding'in Meslek Lisesi Memleket Meselesi Projesi'nin (MLMM) hedeflerine büyük ölçüde ulaştığının da kanıtı gibiydi bu sözler. Bir de haziran ayında üçüncü yılını geride bırakacak olan projenin geldiği noktayı değerlendiren Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç'un, "Meslek Liseleri çaresizlik sonucu varılan bir durak değil, yaşama açılan bir pencere ve çözümdür" değerlendirmesinin ne kadar isabetli olduğunun.

Koç Holding'in, Vehbi Koç Vakfı'nın desteği ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirli-

ğiyle 2006 yılında başlattığı ve 81 ilde, 258 okulda, 8 bin meslek lisesi öğrencisine staj destekli eğitim bursu verdiği 'Meslek Lisesi Memleket Meselesi' Projesi'nde katedilen mesafe ve Türkiye'de mesleki eğitimin stratejik önemi, Milli Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik ve Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç'un katıldığı Rahmi Koç Müzesi'nde yapılan bilgilendirme toplantısında değerlendirildi.

Bakan Çelik'ten "Koç Holding çınarı için Vehbi Koç'a saygı

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik konuşmasına, "Eğitim, tek başına ve sadece Milli Eğitim Bakanlığı'na bırakılamayacak kadar önemli ve öncelikli bir işimizdir" sözleriyle başladı. Çelik, Koç Topluluğu'nun "Meslek Lisesi Memleket Meselesi" Projesi'ne ilişkin olarak, "Bu sadece finansal bir destek değil, Koç Topluluğu'nun asırlık birikimini içeren bir destektir" dedi. Türkiye'de zaman zaman bazı kuruluşların aniden parladıklarını ve sonrasında da adeta nisan yağmurları gibi kaybolduklarını kaydeden Çelik, Koç Topluluğu'nun ise Cumhuriyet'le ortaya çıkan, sağlam bir yükselişi ve kökleri olan kurumlardan biri olduğunu söyledi. Çelik, bu çınarı fidanken eken Vehbi Koç'u da rahmetle, saygıyla andı. Koç Vakfı bursiyerlerine seslenen Çelik, mesleki eğitim almış gençlerin iş bulmalarının, üniversite mezunlarına göre daha kolay olduğunu dile getirdi. Bakan Çelik, öğrencilere, "Kendi alanınızda aranan eleman olmak istiyorsanız, bilişim teknolojisini iyi kullanmanız ve yabancı dili iyi bilmeniz gerekir" diye seslendi.

Mustafa V. Koç: "Bu birikimimizi iş dünyasına aktaracağız"

Mustafa V. Koç sözlerine, dünyanın ve Türkiye'nin içinde bulunduğu mevcut ekonomik ortamı hatırlatarak başladı. Böylesi ortamlarda işgücü piyasalarında en büyük darbeyi öncelikli olarak niteliksiz çalışanların aldığını belirten Mustafa V. Koç, sözlerini şöyle sürdürdü: "Tüm olumsuz koşullara rağmen, uzmanlara göre böyle bir dönemde mesleki okullardan mezun olanların işe yerleştirilme olanağı düz lise ve üniversitelere oranla daha yüksek görünüyor. Mevcut durumda ülkemizin istihdam-işsizlik sorunu; istihdam ve işgücüne katılım oranının düşüklüğü, işsiz sayısının yüksekliği, yüksek genç ve kadın işsizliği, işgücünün yeterli niteliğe sahip olmaması, istihdam üzerindeki vergi ve prim yükünün yüksekliği, kayıt dışı istihdamın yaygınlığı gibi yönleriyle oldukça sorunlu bir görünüm arz etmektedir. Çözüm, ilgili tüm tarafların uyumlu bir işbirliği içinde sorunları birlikte ele alacağı ulusal istihdam stratejisinde yatmaktadır."

Bu çerçevede Proje kapsamında yürütülen tüm çalışmalarda, meslek liselerinin çaresizlik sonucu varılan bir durak değil, yaşama açılan bir pencere ve bir çözüm olarak hak ettiği itibarı bulmasını hedeflediklerini belirten Mustafa V. Koç, yaklaşımlarını şöyle açıkladı: "Gençlerimize, kendilerini üretken bireyler olarak yetiştirdikleri sürece, iş dünyasında onlara yer olduğu mesajını vermeye çalışıyoruz."

Proje'nin Koç Topluluğu şirketlerindeki meslek lisesi çalışanlarıyla bursiyerleri bir araya getirdiğini hatırlatarak, "Aslında diyebiliriz ki; en iyi meslek liselileri yine meslek liseliler yetiştiriyor" diyen Mustafa V. Koç sözlerini şöyle tamamladı: "Ülkemizde pek çok sorun olabilir. Ancak bunların çözümü adına başlatılacak her iyimser girişimin ülkemizi her geçen gün daha güzel günlere taşıyacağına inanıyoruz. Ülkemizin kalkınması, AB'ye uyum sürecimizin kolaylaşması ve sanayimizin gelişmesi için mesleki eğitimin önemini her fırsatta vurgulayacağız. Projemiz kapsamında edindiğimiz bilgi birikimini meslek örgütlerimizle paylaşıp bu konudaki tecrübelerimizi Türk iş dünyasına da aktaracağız."

Bakanlık Müsteşar Yardımcısı Sadettin Sabaz ise kampanyaya olan inancını şöyle dile getirdi: "Yıllarca özlemini duyduğumuz iş dünyası ile birlikte, iş dünyasının ihtiyacına cevap verecek bir mesleki ve teknik eğitimi ilk defa Koç Holding'le birlikte yaptığımız bu çalışmada gördük. Koç Holding'den çok şey öğrendik."

Toplantıda Meslek Lisesi Memleket Meselesi bursiyerleri adına söz alan Melek Gökhan ise duygularını şu sözlerle ifade etti: "Koç Holding'in proje kapsamında bize sunduğu imkanlar doğrultusunda kendimize olan güvenimiz arttı, gelecekle ilgili kaygılarımız azaldı. Ailelerimiz de aynı duygu ve heyecanı yaşıyorlar."

Türkiye'de gençlik: Geleceğimizi şekillendirelim

Proje kapsamında 10. sınıf bursiyerlerinin katılacağı, Dünya Bankası'nın düzenlediği önemli bir etkinlik de "Türkiye'de gençlik: Geleceğimizi şekillendirelim" adlı Yaratıcı Kalkınma Fikirleri Yarışması. Bu etkinlik için Meslek Lisesi Memleket Meselesi bursiyerlerinin mesleki eğitimin gelişimi adına kendi yapabileceklerini kurgulayıp 'www.yaraticifikirler.org' sitesine başvurmaları istenecek. Koç Topluluğu, kazanan en yenilikçi ve uygulanabilir projeyi finanse edecek, öğrencilerin mesleki eğitimin gelişmesiyle ilgili hayallerini hayata geçirmelerine destek olacak. ■

MLMM bursiyerleri gelecekten korkmuyor

Nurdan Yapıcı: ***(Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek Lisesi- 10. Sınıf)***

Burs sayesinde iyi bir eğitim alıyorum. Üniversiteyi de bitirip ana okulu öğretmeni olmak istiyorum. İleride kreşimi açmayı planlıyorum. Ben doğru bir seçim yaptım; benden küçüklere de meslek lisesini öneriyorum.

Sergen Demirtaş ***(Etiler Turizm ve Otelcilik Meslek lisesi- 9.sınıf)***

Meslek lisesini avantajlı olduğu için tercih ettim. Bu okulu bitirdiğimde üniversiteye gitmesem bile işsiz kalmayacağımı biliyorum. Mesleğin yoksa hayatta hiçbir şey olamazsın çünkü.

Hatice Yeşilyurt
(Samandıra Endüstri Meslek Lisesi-9. sınıf)

Elektrik-elektronik öğrencisiyim. Başlangıçta gönüllü değildim ama şimdi meslek lisesinde olmakla doğru bir seçim yaptığımı düşünüyorum. Gelecekten korkmuyorum.

Aydoğan Cantemur
(Koçtaş Meslek Lisesi Koçu)

Alanım insan kaynakları üzerine. MLMM projesiyle ilgili duyuru yapıldığı zaman şirkette, çok heyecanlanmıştık. Bursun yanında modül uygulamalarını sisteme sokarak onların kişisel gelişimlerine de katkıda bulunuyoruz. Proje, hem Koçtaş, hem Koç Topluluğu, hem Türkiye için, hem de öğrencilerin kişisel gelişimleri açısından son derece verimli ve değerli bir proje.

GELECEK TASARIMCISI MARKA STRATEJİSTİ PATRICK DIXON:

kurums

"50 yaşın üstündeki insanların çoğu mum ışığında menü okumakta güçlük çeker. Neden? Çünkü restoran işletmecilerinin çoğu kurumsal olarak körleşmiştir de ondan. Menülerin çoğunu gençler tasarlar. Restoranınızdaki en önemli müşterilerin yüzde 60'ı menüyü, yani pazarlama mesajını okuyamıyor; olacak iş değil!"

Gelecek tasarımcısı, marka stratejisti Patrick Dixon, Bizden Haberler'e markaların yeni tüketim çağına hazırlanması yolunda önemli ipuçları verdi.

İşiniz gereği çok sayıda kültür tanıyorsunuz. "Medeniyetler çatışması" konusunda görüşünüz nedir? Küresel bir perspektifle sosyo-politik açıdan gelecek hakkında ne düşünüyorsunuz?

Dünyayı dolaştım ve seyahatlerimde gerek gelişmekte olan ekonomilerde gerekse zengin uluslarda, eğitimli ve inançlı birçok insanla karşılaştım. "Medeniyetler çatışması" bence insanların küçük olaylardan yola çıkarak hayallerinde uydurdukları bir şey. Küçük çaplı iç çatışmalar var ama, gerçekte dünya, nesiller boyu olmadığı kadar kendisiyle barışık. Gazete manşetlerinin ötesine bakabildiğinizde, küresel ısınma, yiyecek kaynaklarının azalması ve gelecekte savaşları önlenmesi gibi konularda çok geniş kapsamlı ortak bir anlayışın, ortak değerlerin ve ortak endişelerin var olduğunu görürsünüz. Dünya görüşü konusunda temelde önemli bazı farklılıklar da yok değil. Ancak kültürler arasındaki bu fark, kültürler arası çatışmaya yol açmak zorunda değildir. Türkiye'ye gelince... Kültürlerin buluşma noktasında yer alıyorsunuz. Bu bağlamda ülkelerin ülkesi sayılırsınız. Dolayısıyla kültürlerin nasıl bir arada barış ve huzur içinde yaşayabileceğini tüm dünyaya gösterme konusunda çok büyük bir öneme sahipsiniz.

Geliştirdiğiniz Happynomics (Mutlunomi = mutluluk + ekonomi) kavramı üzerinde etkisi olan olayları, gerçekleri ve süreçleri anlatır mısınız?

Derinlerde bir yerlerde, hepimiz hayatta kayda değer bir fark yaratmayı arzularız. Yaptığımız işe inanmak isteriz. Öte yandan materyalizmin, vaat ettiği mutluluğu yeri-

"En ciddi sorun al körlüktür"

ne getiremediğini artık herkes açıkça görüyor. Ancak Hindistan'da ya da Afrika'da bir yerde günde 3 dolardan az bir parayla yaşamak zorundaysanız, hayatta kalabilmek için materyalizme mecburen bağlısınız. Benim bahsettiğim tam olarak bu değil. Örneğin İngiltere'de tahmin ettiğimizden daha iyi bir yaşam standardına ulaştık. Yaşam tarzlarımızın iyileştiği doğru, ancak reklamlarını gördüğümüz en yeni markalar ile gerçek huzur vaadi arasında bir bağlantı kurmak gerçekten çok zor. Özellikle benim kültürümde ruhsal yönümüz genelde çok geriledi ve aşırı seküler olduk. Aile bağlarımız ise oldukça zayıfladı. Ülkemdeki mevcut durum bence berbat! İlişkiler açısından bakıldığında Türkiye, karşımıza çok daha zengin bir ülke olarak çıkıyor. Sizler, ruhsal ve ilişkisel anlamda zenginsiniz. Bunlarıysa asla parayla satın alamazsınız. Huzur bakımından çok değerli şeyler bunlar. Herhangi bir eşyayı her zaman satın alabilirsiniz, fakat bu, hiç ama hiç önemli değil. Önemli olan ilişkilerdir. Bir gün kalkıp "Masraflarımı yüzde 10 azaltmanın bir yolunu buldum, üstelik mutluluğumdan da hiçbir şey eksilmedi" diyebilirsiniz. Otomobilinizi daha az kullanabilir, tatilinizi Afrika'da değil, yurt içinde geçirebilirsiniz. Bütün bunları yaptığınız için de daha az mutlu olmazsınız. Bu durum ürün ve hizmet pazarlayan şirketler açısından kötü haber, çünkü insanlar gerçekleri görmeye başladı. Bence bu çok sağlıklı bir durum çünkü şirketlerin gerçek anlamda ne sundukları konusunda bizi düşünmeye yöneltiyor. Yani paramızın tam karşılığını mı alıyoruz, yoksa bir marka etiketi mi? Eğer ürün vaadini karşılamıyorsa onsuz da pekala yaşayabiliriz, yaşarız da...

Eğer kalitesi yetersiz kalıyorsa, bir markanın reklamını yapmak beyhude bir çabadan öteye geçmez. Ürününüz doğru kalitede olduğu sürece kendi kendini nasıl olsa satar. Dolayısıyla piyasaların kalite kontrolü üzerindeki etkisiini yeniden gözden geçirmeliyiz. Zira kalite kontrolü yeryüzündeki en iyi pazarlama yöntemidir.

Müşterilerinizden ve onlara nasıl yardımcı olduğunuzdan bahseder misiniz?

Benim bir şirketle olan ilgim, örneğin stratejik yatırım fırsatlarını değerlendirmek üzere bir think tank ile ortak çalışmak şeklinde olabilir ki, bu da yarım ya da bir gün sürer. Ama çok daha uzun soluklu, mesela altı aylık bir proje de olabilir: Teknolojik bir yeniliği ya da tıpta yeni bir tedavi yöntemini derinlemesine incelemek gibi.

Yaptığım iş her ne olursa olsun, danışmanlık yaptığım şirketi enine boyuna incelerim. Müşterilerime dışarıdan bir bakış açısı sunarım. Zira müşterilerimin karşılaştığı en ciddi problem, kurumsal körlüktür. Örneğin bankacılar, bankalarının dört duvarı arasında, diğer bankacılarla gereğinden fazla vakit geçirir. Arada dışarı çıkıp hayatı tanımaları gerekiyor. İnsanlar bazen riske o kadar yakın yaşıyor ki, bir anlamda duyarsızlaşıp gerçek tehdidi göremeyebiliyorlar. Ben de işletmelerin iyice derinlerine inerek onlara farklı bir perspektif sunuyorum.

Restoranlar ve mönüleri konusunda basit bir örnek vereyim. 50 yaşın üstündeki insanların çoğu mönüleri okumakta güçlük çeker. Neden? Çünkü restoran işletmecilerinin çoğu kurumsal olarak körleşmiştir de ondan. Mönülerin çoğu 19 yaşında bir genç ya da aşçının ergen çocuğu tarafından tasarlanır. Anlamadıkları konu ise 50 yaşını geçmiş insanların çoğunun, mum ışığında mönü okuyabilmek için gözlüğe ihtiyaç duyduğudur. Türk müşteriye hitap eden bir restoranın mönülerini Arapça bastırması gibi. Restoranınızdaki en önemli müşterilerin yüzde 60'ı mönüyü, yani pazarlama mesajını okuyamıyor; olacak iş değil! Öyleyse ne yapmalı? Çözüm basit: Restorandaki mönülerin, mum ışığında herkesin kolaylıkla okuyabileceği kadar büyük puntolarla bastırırsınız olur biter! Bütün restoranlar bunu yapmaz, çünkü onlar körleşmiştir. Bu tür öngörüler sayesinde performansı büyük ölçüde artıracak iletişim kanalları bulabiliriz. Benim işimin asıl konusu tam da budur işte.

Küresel ekonomik bir kriz yaşadığımız şu günlerde genel olarak Türk şirketlere tavsiyeniz ne olur?

Nakit kraldır, bu ilk kural. Nakit, risklere karşı en büyük sigorta poliçesidir. Ve çoğu şirket, ihtiyaç duyduğu nakit konusunda eksik tahminde bulunur. Hareket etmekte çoğu zaman geç kalırlar. Bu çok önemli bir konu. Şirketler, piyasalar olumsuz yönde seyrettiğinde kararlı bir idare sergilemeli, düzlüğe çıkıp olumsuzlukları geride bırakmasını bilmelidirler. İşinizin bir sonraki aşamasında stratejik öneme sahip aktörlerin kimler olacağını görebilmek için çok, ama çok dikkatli bakmalısınız. Bu gözlemlerinizi de şirketinizi yeniden yapılandırmak için kullanmalısınız. Yani başa dönecek olursak nakit kraldır; nakit kraldır ve yeni fırsatları yakalamak için gözünüzü dört açın. Orada hepimizi bekleyen harika fırsatlar var ve bunu maalesef çoğumuz göremiyoruz. Bu nedenle her şeyden önce gerçekten ama gerçekten odaklanmalıyız. ■

Patrick Dixon kimdir?

Londra'da 1957'de doğdu. Tıp doktoru, fütürist ve iş dünyasının yaşayan en iyi 20 düşünürü arasında görülüyor. Global Change Ltd.'nin Yönetim Kurulu Başkanı. Kurduğu Web TV sitesinin 11 milyon kullanıcısı var. 23 dile çevrilen kitapları, 50 ülkede satılıyor. Bir çok çokuluslu şirkete global trendler ve risk yönetimi konusunda danışmanlık veriyor. Kanser ve AIDS hastaları için çalışmalar yapan Dixon, dört çocuk sahibi.

Ortak satınalma "ambalajlandı"

Zer A.Ş., Arçelik, Tat, Tofaş, Opet, Ford Otosan, Otokar'ın katılımlarıyla şekillendirdiği 80 milyon TL'lik "Koç Holding Karton Ambalaj Merkezi Alım Projesi" ile ambalajda da toplu satınalmaya başladı. Hem Koç Topluluğu hem tedarikçiler açısından bir kez daha "birlikten güç doğdu"

Ürünün sağlıklı bir biçimde korunmasından depolanmasına, taşınmasından tüketiciye ulaşmasına kadarki tüm süreçlerde stratejik bir öneme sahip olan ambalaj da toplu satınalma kapsamına alındı. 80 milyon TL'lik hacmi olan bu projeyle birlikte, Zer A.Ş. direkt malzeme konusunu da faaliyet alanlarına katmış oldu. İçinde bulunduğumuz küresel finansal kriz şartlarında hem tedarikçiler için hem de Koç Topluluğu şirketleri için verimli sonuçlar doğuran bu karar, ülke ekonomisinin canlanmasına da katkı sağlamayı hedefliyor.

Zer A.Ş.'nin koordinasyonunda Koç Topluluğu şirketleri ihtiyaçlarının konsolide edildiği merkezi satınalma projesine, sektörün önde gelen ambalaj firmaları davet edildi. Yaklaşık 80 milyon TL'lik hacmi ile proje, karton kutu-oluklu mukavva ambalaj alanında en büyük ihaleler arasında yer aldı. Nisan 2008 içinde fizibilitesi çalışıldı ve komite de faaliyetine 19 Haziran itibarıyla başladı. Zer A.Ş.'nin Koç Holding Karton Ambalaj Merkezi Alım Projesi, grup şirketlerimizden Arçelik, Tat, Tofaş, Opet, Ford Otosan, Otokar'ın katılımlarıyla şekillendirildi.

Potansiyel tedarikçiler titizlikle seçildi

Proje yoğun çabayla hayat buldu. Ortak satınalma projesinde ekibin bir araya gelerek yürüttüğü çalışmalar için 7 bin km yol yapıldı. Benzer şekilde sektörün lideri konumundaki firmaları yerinde incelemek amacıyla ise ayrıca 4 bin km mesafe kat edildi. İhale aşamasına gelinceye dek 1265 adamsaat vakit harcanırken, 35'ten fazla komite, yine 20'den fazla tedarikçi toplantısı yapıldı. Hukuk ve çevre konularında danışmanlık alındı. Tüm çalışmalar sonrasında Koç Topluluğu'nun karton ambalaj konusunda eser şartname ve sözleşmeleri oluşturuldu. Potansiyel tedarikçilerin öncelikle sektörün önde gelen firmaları olmasına dikkat edildi. Bunun için de, Koç Grubu şirketlerinin referansları, tedarikçilerin üretim kapasiteleri, teknolojik altyapıları, sermaye durumları, servis ve hizmet kaliteleri, Ar-Ge faaliyetleri, üretim ve test yeterlilikleri, organizasyonel yapıları ve hareket yetenekleri göz önünde bulundurulduğu. Bu değerlendirme sonrasında onlarca tedarikçi ihaleye giriş aşamasında elenerek dokuz firma ihaleye davet edildi.

Kullanım verilerinden ihale şablonu çıkartmak

Birçok sektörde faaliyet gösteren Koç Topluluğu'nun büyüklüğü, beraberinde farklılıkları da getiriyor. Ortak satınalma stratejileri belirlenirken en çok zorlanılan konular-

Koç Topluluğu ambalaj malzeme

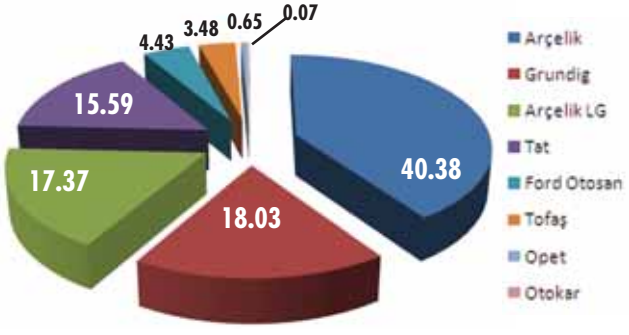

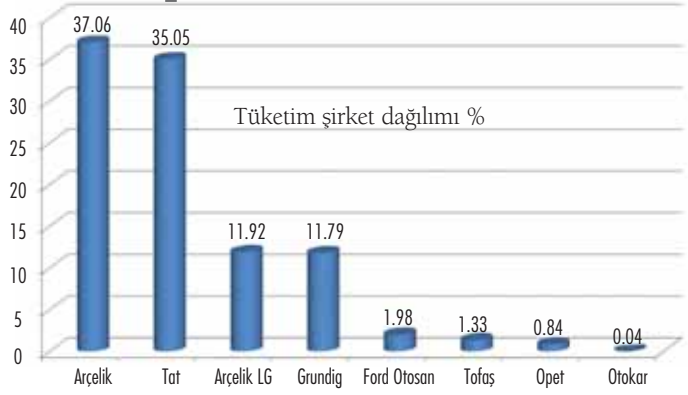

Ambalajın önemi

Bilindiği gibi ürünü koruma, taşıma, depolanmasını kolaylaştırma, farklılaştırma ve tüketiciyle iletişim kurmasını sağlama işlevleri ile ambalaj, ürün üzerinde katma değer yaratmanın en önemli araçlarındandır. Bu özellikleri ile de sanayi sektörünün iç ve dış pazarlardaki performansına önemli katkılar sağlama potansiyeline sahip bulunmaktadır. Bu nedenle Koç Topluluğu şirketlerinin üretimini yaptığı ürünlerin son kullanıcıya sunulmasında da stratejik önemi olan bir unsurdur. Koç Topluluğu şirketlerinin bir kısmı için direkt malzeme statüsünde olması nedeniyle bu proje ayrıca önem taşıyor. Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ise bu proje ile Koç Holding toplu satınalma şirketi olarak direkt malzeme konularında da faaliyet göstermeye başlamış oldu.

KAP Komitesi üyeleri

Arçelik: Alp Barkut (Başkan), Sebla Onar, Yasemin Sağlamer, Uğur Uyar
Ford Otosan: Tuna Emir, Burcu Türkili **Opet:** Onur Savran
Otokar: Derya Kuş **Tat:** Altan Akkanat, Müge Büyükbay
Tofaş: Ali Osman Erdaş **Zer:** Ömer Çimen, Mehtap Güntürk Taş, Emre Erdem

dan biri de verilerin uygun formatta şablonlar haline getirilmesi. İhale şablonunu kurgulamak; çalışma grubunun sürece değer kattığı en büyük iş adımlarından biri. Ambalaj komitesi üyeleri bu projenin olumlu sonuçlar getireceğine inandıkları için desteklerini esirgemeden çok yoğun bir şekilde çalıştılar. Koç Holding Topluluk Şirketleri lokasyonu Türkiye'nin dört bir tarafına yayılmış olduğu halde üyeler mümkün olduğunca katılım gösterdiler. Projenin başkanlığını yürüten Arçelik Satınalma Yöneticisi Alp Barkut ve çalışma arkadaşları, ekibin bir arada ve düzen içinde çalışması için gereken tüm özveriyi gösterdiler. Birçok toplantı yapan komite, bu toplantılarda tartışılan fikirleri dikkate alarak ihale içeriğinin paketlere ayrılmasına karar verdi. İçinde birçok ürünün olduğu bu paketler bir araya geldiğinde ise gruplar ve toplam ihale büyüklüğünü ifade eden şablonu ortaya çıkardı.

Dalgalanan piyasalarda fiyat oluşturma metodolojisi

Fiyatlar belirlenirken sabitleme metodu kullanılmadı. Fiyatların belirlenmesinde önemli etkiye sahip olan hammadde ve kur endeksleri yaratıldı. Bu endeksler yardımıyla ihale yapılıp fiyatlar bu endekslere göre güncellendi. Böylece ihaleye katılan tedarikçilerin haksız kazanç elde etmesi veya zarar edilmesinin önüne de geçilmiş oldu. Böylece ihale sırasında da tedarikçilerin tekliflerinin çok farklılaşması engellendi ve rekabet ortamı yaratılarak fayda elde edildi.

Sektördeki firma yapılanması ve proje içeriğinin özellikle direkt malzeme tarafında kullanılmakta olan kalite değerleri ve test metodları dolayısıyla know how içeriyor olması nedeniyle süreç, karşılıklı görüşmelerle ve statejik satınalma teknikleri kullanılarak devam ettirildi. Komite tarafından oluşturulan teklif dosyalarının tedarikçilere dağıtılmasıyla ihale süreci başlatıldı. İhale büyüklüğü ve öncesinde benzeri bir çalışma olmaması nedeniyle olası yanlış anlamaları engellemek ve teklif şartlarını tekrar gözden geçirmek üzere tekrar tüm tedarikçilerle mutabakat toplantıları yapıldı ve tutanakları tutuldu. Bu toplantılar sonrası tedarikçilerden revize teklifleri istendi. Ardından toplanan teklifler komite tarafından analiz edildi, tedarikçilerden elemeler yapıldı ve ihale için satınalma stratejileri oluşturuldu. Kurgulanan senaryolar akabinde, teklifi değerlendirmeye alınan tüm tedarikçilerle tek lokasyonda, aynı gün içinde, farklı odalarda ama stratejik olanlarla eş zamanlı görüşmeler yapıldı. Zincirleme yapılan toplantı grupları sabah 09:00'da başlayıp, akşam 22:00'ye kadar kesintisiz sürdü. Son toplantı akabinde yapılan raporlama sonucunda, Koç Topluluğu Şirketleri çok önemli seviyelerde tasarruf elde etmiş oldu.

Bu ihalede Koç Topluluğu şirketleri fiyat avantajı sağlarken, tedarikçiler de kapasite kullanım oranlarını optimize ederek ihale büyüklüğünden yararlanıp kendi ürün başına düşen genel giderlerlerini düşürerek verimliliklerini üst seviyelere çıkartmış oldu. Sonuçta tam bir işbirliği projesi oluşturuldu, tüm taraflar için fayda sağlandı ve ülke ekonomisini canlandırma yönünde etkide bulunacak bir iş ortaklığına gidildi. İçinde bulunduğumuz global kriz ortamında, hem Koç Topluluğu, hem de tedarikçiler adına verimli bir dönemin başlangıcı yapıldı. Böylece, 2008 yılının ilk yarısında başlayan çalışmalar başarıyla tamamlandı, bir kez daha "birlikten güç doğdu". ■

OPET BAYİİ MEHMET ŞÜKÜROĞLU:

"Sizi taklit edeceğim Vehbi Bey"

Genç yaşlarında tanıştığı Vehbi Koç'tan feyz alan Opet Bayii Mehmet Şüküroğlu, onun en çok ülkesine katkı vermeye odaklı iş anlayışı ve hayattaki tevazusundan etkilenmiş

Opet bayii Şahin Petrol Ticaret Anonim Şirketi'nin Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şüküroğlu bir spor tutkunu. Haftanın beş günü mutlaka çeşitli disiplinlerde spor yapıyor ve bu rutini bozduğunda kendisini huzursuz hissediyor. Otomobil sporları takımlarında yöneticiliği var. Uzun yıllar Türkiye Otomobil Sporları Federasyonu Yönetim Kurulu üyeliğinde bulunmuş. Şüküroğlu'nun ilgi alanı yelpazesindeki bir başka ilginç başlık da karikatür. Çizgi dünyasında, bazı gazeteler ve internet sitelerinde çizerek, bu alanda kitaplar kaleme alarak varlığını sürdürmüş. Bunca faaliyeti, genç yaşta atıldığı iş hayatıyla birlikte yürüten Şüküroğlu, işhayatında da Vehbi Koç'u örnek edinmiş. Şüküroğlu ile Vehbi Koç'tan edindiği dersleri ve "güvenli liman" dediği Koç Topluluğu'nu konuştuk.

Sizi tanıyabilir miyiz?

Ankaralıyım. TED Ankara Koleji ve ardından ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü bitirdim. Sonra kendimi ticaret hayatının içinde buldum.

Akaryakıtçılık aileden geliyor. 26 yıldır bu sektördeyim. Ama ayrıca mesleğim olan uluslararası ilişkiler disiplini kapsamındaki çalışmalarımı sürdürdüm. Ciddi anlamda uluslararası ilişkiler disiplini, onun içinde de konu çok fazla işimden uzaklaşmasın diye enerjiyle ilgili meseleleri takip ettim. Türkiye'nin ilk büyük stratejik araştırmalar merkezini kurduk. Zamanımın önemli bir bölümünü alan bu merkez, daha bir ay önce kapandı. Hayatım, danışmanlık hizmetlerinden tutun da, muhtelif holding yönetim kurulu üyelikleri, enerjiyle ilgili dernek ve vakıflarda çalışmakla geçti.

Koç Topluluğu ile yollarınız ne zaman kesişti?

Bir dönem işletmelerimiz içinde Arçelik bayiliği de vardı ama 1992-93 yıllarında zamanın şartları, dayanıklı tüketim malları sektörünü terk etmemizi gerektirdi. O arada otomobil satıcılığı, bayiliği, servisi, gaz işi gibi muhtelif işler yaptık. Ama aslen etrafından dönüp durduğumuz ana konumuz akaryakıtçılıktı. Uzun yıllar ortak işler yürüttüğümüz Türk Petrol Holding talihsiz bir gelişmeden dolayı tarihe karışınca, bizim yolumuz da 2003 yılında Sayın Fikret Öztürk'ün teşvikleriyle, Opet ailesiyle birlikte ikinci kez Koç Topluluğu ile buluştu. Ama Koç Topluluğu ile tanışmanın yanı sıra Vehbi Koç ile tanışmıştım.

Nasıl oldu bu tanışıklık?

Benim için önemli bir şanstı. Geçmiş zamanlarda Türk Petrol Holding ile bağımız vardı. Türk Eğitim Vakfı'nın yöneticiliğini yapan Türk Petrol Holding sahiplerinden Aydın Bolak vesilesiyle Vehbi Bey'i tanıma şansına eriştim. Bir kaç kez yemek yeme, sohbet etme, öğütler alma şansım oldu.

Sizi en çok etkileyen öğüt hangisi oldu?

1985 yılıydı, 26 yaşındaydım. "Ne yapacaksın, ne olacaksın?" diye sormuş, ben de en kısa yoldan cevap vermiştim: "Önümde uzun uzun düşünmemi gerektirmeyecek kadar mükemmel bir örnek duruyor. Siz neleri yaptıysanız aynısını takip edeceğim." Zaten iştigal sahalarımız içinde hem o sırada Arçelik bayiliği vardı, yani dayanıklı tüketim, otomotiv, akaryakıt... Mobille birlikte akaryakıt işini üstlenmiş olması, Vehbi Bey'in de Koç Topluluğu'nu kurarken mazisinde önemli bir yer teşkil eder. Tabii ki haddim olmayarak, "Sizin çok küçük, minör minör minör bir örneğinizi yapacağım" diye

tatlı bir sohbete girdik. Hoşuna gitti, yanağımı sıktı. Pek adeti değilmiş, geceleri kısa oturumuş yemeklerde, yemek uzadı. Sonra bir araya gelişlerimizde kendisinden çok şeyler öğrendim.

İş dünyasına Vehbi Bey'den nasıl bir iş ahlakı kaldı sizce?

Vehbi Bey'e dair kitaplar, köşe yazıları ve kendi gözlemlerinden cevap vereyim. Çünkü Vehbi Bey bizim gençlik yıllarımızda da Türkiye'nin önemli iş adamı figürüydü. Beni en çok etkiyen yanı, toplumun ve devletin meseleleriyle yakından meşgul olmasıydı. Çünkü "Devlet varsa, ülke varsa varım, yoksa hiçbirimiz yokuz" anlayışıyla, bunu gerçekten bir toplumsal görev addederek ülke meselelerine dört elle sarılması bana çok içten, samimi, çok gerçekçi gelirdi. Tabii ki ailemizin geçimini öncelikle yerine getiririz ama işimizi yaparken hiçbirimizin derdi sadece para kazanmak değil, hepimizin bir şeklide borçlu olduğu bu ülkeye elimizden gelen katkıyı sağlamak olmalıdır.
Tabii Vehbi Beyin çalışkanlığı, dürüstlüğü, sözünün eri olması ve tevazu içinde yaşaması da beni etkileyen diğer yönleri...

Sizi etkileyen bu tevazu, Türk iş dünyasının genç neslinde de var mı?

Bizler nesil olarak çok fazla sayıda krizle boğuştuk. Ben 26 yıl içinde beş kriz yaşadım. İşte bu kriz dönemleri hiçbir şey öğretmezse bile tevazuyu öğretir. O kriz dönemlerine, o mütevazı çalışma anlayışı ve harcama disipliniyle girmezseniz zaten ayakta kalmanız mümkün olmuyor. Bizim neslin hem talihsizliği hem de yaşam öğretileri açısından talihi; eski kuşaktan edindiğimiz bilgilerin yanı sıra, bizleri etkileyen önemli dönüm noktaları o kriz dönemleridir.

O neslin örnek alınan tevazusu da, genç ve yoksul Cumhuriyetle doğmaları ve büyümelerinden kaynaklanıyor herhalde...

Tabii... Ağır bir yokluk dönemi. Şimdi biz bu krizleri çok büyütüyoruz gözümüzde. Ama sonuç itibarıyla bir çark dönüyor. Ve bu çarkın daha ortada olmadığı o dönemlerde yaşamış insanların edindiği tedbir, yaşam disiplini, o yokluk dönemlerinden geliyor. Yani bizler daha bir şey görmedik. İnşallah bu kriz de bizlere o yokluğu göstermez.

Topluluğun sosyal sorumluluk projelerine katılıyor musunuz?

Koç Topluluğu'nun çok geniş bir yelpazede sosyal sorumluluk projeleri var. Özellikle mensubu olduğumuz Opet ailesi bu konuda çok dinamik. Bu projelere bizler de katılıyoruz. En son Çanakkale projesine katılmıştık. Zaten Opet'i rakiplerinden ayıran en önemli özelliklerden biri sosyal sorumluluk çalışmaları. Mesela temiz tuvalet kampanyası… Rakiplerinin gündeminde yokken çevreyi gözetmek ve önemli alt yapı çalışmalarını yapması ve sosyal kaygıları toplum nezdinde o kadar iz bırakmış olmalı ki, Opet üç yıldır müşteri tercihlerinde birinci oluyor.

Koç Topluluğu şemsiyesi altında faaliyet göstermenin avantajları var mı?

Türkiye'de kriz dönemlerinde o kadar çok gruplar gidip geliyor ki… Herhalde öyle bir grup içinde olmak insanlarda güven duygusu yaratmaz. Cumhuriyetle yaşıt, köklü Koç Holding ise aldığı kararlar, girdiği alanlarda güven duygusu yaratır. Hangi gazeteyi açıp Türkiye'nin önemli sektörlerinde yer alan firmalarına baksanız, hep Topluluğa ait isimleri gördüğünüzde, "Ben güvenli, sağlam bir yerdeyim" hissi yaşarsınız. Bu çok önemlidir. İçinde bulunduğumuz benzeri sıkışık dönemlerde de doğru bir limanda olduğunuz rahatlığını taşırsınız.
Bunun haricinde grubun farklı sektörlerdeki kuruluşları birbirini besler, sinerji yaratır. Bu durum bizlere ilave imkanlar sağlar. Bankacılık ya da mesela promosyon çalışmalarında Koç Topluluğu ürünlerinin imdada yetişmesi gibi… Dolayısıyla insanlar bu sinerjiden etkilenerek beklentilere girer, sadece bir alanda değil Topluluğa dair başka alanlarda da faaliyet göstermek ister. Yani iş hayatında yeni beklentilere girmek bakımından Koç Topluluğu bir başka grupla kıyas edilmeyecek avantajlar taşır.
Ayrıca bugün birçok grup ne yurtdışından ne yurtiçinden bankalardan kredi üretemezken, Koç Topluluğu uluslararası bir kurumdan 770 milyon dolar kredi yarattı. Bu krediyi kendi grup şirketleri içerisinde değerlendirip, bir anlamda sıkışan piyasalara nefes aldıracak. Bir şekilde bize de yansıyacak pozitif bir gelişme bu. Bunların, özellikle böyle çalkantılı dönemlerde avantaj teşkil ettiğini düşünüyorum. ■

"Koç Topluluğu şemsiyesi altındayken, içinde bulunduğumuz benzeri sıkışık dönemlerde, doğru bir limanda olduğunuz rahatlığını taşırsınız"

360 yıllık bir öykü: Cihânnümâ

360 yıl önce Katip Çelebi'nin elle yazdığı, 75 yıl sonra İbrahim Müteferrika'nın eklemeler yaparak Osmanlı'nın ilk matbaası Matbaa-ı Amire'de bastığı Cihânnümâ, yeni bir yorumla bugünün okuruna sunuldu

Bu kitap ki; zamanımızdan 360 yıl önce elle yazılmış. 26 yaşındaki Katip Çelebi'nin Osmanlı Sarayı'na sunup karşılığında birkaç kese altın aldığı bu eser, henüz dünyanın yuvarlaklığının kabul görmediği Osmanlı coğrafyasına zamanının en son bilgilerini getirmiş. Sözünü ettiğimiz kitabın adı "Her yanı görmeye elverişli, camlı çatı katı veya taraça, kule" anlamına gelen 'Cihânnümâ'.

Katip Çelebi'nin 1654'te yeni eklemeler yaptığı bu kitap, 75 yıl sonra Osmanlı'nın ilk matbaası olan Matbaa-ı Amire'de basacak eser arayan İbrahim Müteferrika'nın eline geçer. Müteferrika, üç yıl süren basım süresince kitaba neredeyse bir o kadar ekleme yapar. Yani artık biraz da İbrahim Müteferrika'nın eserine dönüşür.

İbrahim Müteferrika'nın matbaasında bastığı kopyalardan biri, bir müzayedede zamanımızın yayıncılarından Bülent Özükan'ın eline geçer. Elle yazılmış orijinali, Topkapı Sarayı'nda bulunan bu 'antika kitap' uzunca bir süre yayınevinin en nadide süsü olarak cam bir mekanda sergilenir.

Özükan, zamanla merakına yenilir, adından başka hiçbir şey bilmediği bu kitabı önce tıpkısının aynısıyla çevirtir Orhan Kologlu'na. Çoğu, zamanımızda batıl sayılabilecek yanlış bilgilerle dolu, tatsız bir şey çıkar ortaya. Ancak, Osmanlı'nın 16 ve 17. yüzyıldaki kültürel ve bilimsel iklimine ilişkin ipuçlarıyla dolu olan bu kitap, çağdaşlaşma serüveninde izlenen yolun neredeyse başlangıcını temsil eden bir eserdir. Çünkü, dünyanın yuvarlak olduğunu Osmanlı'da ilk telaffuz eden yazılı bir belgedir bu.

Bu birebir çeviri bir kenara bırakılır ve akademik olmaktan uzak durarak, sadece bilim adamlarına değil tüm tarih meraklılarına yönelik bir kitap hazırlığına girişilir. Tarihçi Mustafa Kaçaroğlu'nun sabırsız sorulara üç yıl boyunca verdiği yanıtlarla iyiden iyiye şeklini alır zamanımızın "Kitab-ı Cihânnümâ"sı. Orhan Koloğlu, noktasız virgülsüz, neredeyse üç sayfa süren cümleleri sabırla özetler. Koloğlu ise dört yılını verir bu işe.

Bu macera toplamda beş yıl sürer. Katip Çelebi kaleme almış, 75 yıl sonra İbrahim Müteferrika güncelleyerek basmış, 300 küsur yıl sonra ise Bülent Özükan ve ekibi, mevcut metne, günümüz okurlarının o zamanı anlayabilmelerini sağlayacak eklemeler yapmışlardır. Bülent Özükan, Orhan Koloğlu, Mustafa Kaçar, Murat Öneş, Füsun Savcı ve İbrahim Yılgaz, sabırla çalışarak 360 yıllık masalsı bir öyküyü gün ışığına çıkarmışlardır. Yani aslında "Kitab-ı Cihânnümâ" üzerine yeni bir kitap yapılmıştır.

Topkapı Sarayı'na kayıtlı kopyasındaki 698 sayfa, 40 levha, 56 sayfadan oluşan koleksiyonun tamamının tıpkıbasımı bu kitapta yer alıyor. 2 bin adet basılan kitabın her birinin içinde, satın alan okur kendi ismine düzenletebilsin diye bir de sertifikası var. Yani bu kitabın orijinal Cihânnümâ olduğunu söylemek pek de doğru bir tanımlama olmaz. Bu çalışma ancak, "Postmodern Cihânnümâ" olarak tanımlanabilir.

Osmanlı'nın Batı'ya açılan penceresi

Bizden Haberler olarak "Postmodern Cihânnümâ"nın sabırlı yaratıcılarından Orhan Koloğlu'yla bu masalsı öyküyü konuştuk

Cihânnümâ, Osmanlı'nın ilk coğrafya kitabı mı, atlas mı, yoksa ansiklopedi mi?

Astronomi ve coğrafya kitabıdır. "Dünya merkezde mi, yoksa çevrede dolaşan bir yıldız mı?" gibi modern bilimin o dönemki son tartışmalarını da içeriyor. Gerçi bunu Katip Çelebi başlatıyor ama, saray dışına çıkamıyor. Eseri bütün topluma mal eden, daha önemlisi Katip Çelebi'nin yazımının üzerinden 75 sene geçtikten sonra yeni bilgileri ekleyen kişi Müteferrika'dır. Dolayısıyla dönemine göre en son bilgileri toplumuna

aktaran bir kitaptır. Kitap aslında Çin ve Güney Asya Adaları vs. o taraftan başlıyor, adım adım Ortadoğu'ya doğru geliyor. Katip Çelebi Van'a getiriyor, ondan sonrasını Müteferrika İstanbul'a kadar getiriyor. Üsküdar'da duruyor. Asıl amacı İstanbul'dan sonrasını eklemek, ama o yok.

Katip Çelebi Cihânnümâ'yı elle yazıp saraya veriyor parça parça...

Hayır kitap halinde veriyor. Matbaadan önceki dönemde ya sultana ya vezire verilirdi. Saray bölgesi çevresinde dönerdi sanat da bilim de. Geri kalmışlığımızın kökeni oralardandır. Diyelim ki Cihânnümâ'dan yani ilk nüshasından on tane yazılmıştır, birisi alır bakar beğenmez filan. Müteferrika herkese ulaşacak hale getirir, o zamanın şartlarında tabii. Her kitabından kaç nüsha basıldığı buralarda kayıtlıdır. Kaynakçayı görseniz şaşarsınız. Cihânnümâ 500 basılmış, 249'u depoda kalmış, satılmamış. Bu bir başlangıç, küçümsememek lazım. Eski usülde el yazması 20-30 tane katip tarafından yazılır, bir adam okur, o okurken yazarlar; en önemlisi de yanlış işiten, yanlış yazar. Halbuki matbaa yönteminde en önemli şeyi müsahhih yapar.

İbrahim Müteferrika'nın Cihânnümâ'ya katkısı nedir?

İbrahim Müteferrika toplumsal değişimin dinamizmini Osmanlı'ya getiren çok büyük bir hareket yapıyor; matbaayı getiriyor. El yazması bu kitabı matbaada çoğaltıyor. Kitabına gerçi Katip Çelebi'nin kitabıymış gibi Cihânnümâ diyor ama aslında onun yarısı kadar da ekleme yapıyor. Kabul etmek lazım ki İbrahim Müteferrika'nın eseri bu artık. Hem çıkardığı diğer kitaplar da çok önemli, Arapça lügat, deniz savaşları, tarih kitapları… Bütün bunlar senin toplumuna ilk defa sunuluyor. İbrahim Müteferrika yazıyor ve basıyor. "Milletlerin düzeninde ilmi usuller" diye bir kitap var mesela. Burada doğrudan doğruya Hristiyanlığı eleştirir. Kendisi aslen Macardır. Osmanlı'ya esir düşmüş, Müslüman olmuştur. Ama tam inanmıştır. Bu kitapta Avrupalı subaylarla konuştuğunu, modern savaş usullerinin nasıl olduğunu ve bunları uygulamamız gerektiğini anlatır... Bazı Avrupalı tarihçiler, Müteferrikanın bu hareketi sadece Osmanlının değil İslamda rönesansın başlangıcını temsil eder, diyor.

Peki siz "postmodern Cihânnümâ"yı hazırlarken nasıl çalıştınız?

Eski Türkçe üslup olarak ağırdır. O kelimelerin hepsini bilmek özel bir uzmanlık ister. Hem o dili bileceksin, hem o dönemi bileceksin, hem de o üslubu bileceksin. O yediyüz sayfayı teker teker okudum. Üçer sayfalık özetler yaptım. Tıpkı basımlar bilim adamları içindir. Nikran ülkesi, Afganistan, Nil Nehri gibi coğrafyalardan bahsediyor. Bunun hepsini yazsam, yine kimse okumaz. Benim iradem yoktur ama; noktasız, virgülsüz akan her üç sayfanın anlaşılır bir özetini yaptım. Onun için bunun adını postmodern Cihânnümâ koydular... Cihânnümâ, bilim alanında her şeyi değiştiren bir kitaptır ve bunun bilinmesi lazım. Kitap içinde muazzam bir harita zenginliği var...

Bugünün bilgileriyle değerlendirildiğinde yanılma oranları nedir?

Çok... Bakın Amerika'ya, ancak parmağımla kapatacağım kadar görünüyor. İki üç sene önceki Piri Reis'in haritasında bu kadarı da yoktur. O dönemde İslam dünyasında, dünyayı bu şekilde düşünenlerin sayısı son derece az. Hem Osmanlı dünyayı idare ettiği iddiasındadır. Bunu halka açarsan, o zaman da sen parmağımı kapladığın kadar mı hükmediyorsun derler... Ama 75 yıl sonra bu cesaret gösterilmiş...

Bugünden baktığımızda Cihânnümâ'yı nasıl değerlendirmeliyiz?

Değişimler bir anda düğmeye basmakla olmuyor. Lale Devri'ne, Avrupalı tarihçi, Doğu'nun rönesansının başlangıcı, diyor. Ben, Katip Çelebi'yle ilk adımı atıyorum, Lale Devri'yle, Müteferrika ile hızlandırıyorum; 1820'lerden sonra ki ben onu yeniçeriliğin kaldırılmasıyla başlatırım. Ondan sonra Tanzimat yeni kadrolar yetiştiriyor. Nitekim Atatürk de böyle bir ortamda yetişmiştir. Biz çağdaşlaşmamızın şifrelerini buralardan çözeceğiz. ■

"Beklentiler ve umutlarımız zayıflamış, hatta sıfırlanmışsa, yapılabilecek tek şey geçmişe sığınmak oluyor. "Issız Adam" filminin müzikleri sadece bir vesile oldu bu patlama için; hazırdık ve bekliyorduk zaten"

O şarkılar sokakları dolduracak!

Ayla Dikmen'in "Anlamazdın" şarkısı son aylarda Türkiye'yi kasıp kavuruyor. Yönetmen Çağan Irmak'ın Issız Adam filminde kullandığı eski şarkılar, Türkiye'de şimdiye kadar müzik piyasasında görmediğimiz bir nostalji patlamasına neden oldu. Türk pop müziğinin 45'lik plak çağı yeniden tüm sıcaklığıyla hayatımızda. Müzik piyasasının kalbi Unkapanı, şimdilerde hummalı bir biçimde eski 45'likleri dijital ortama aktarma çalışmaları içinde. Çocukluğundan beri "renkli dondurmalarıyla" gönlünü çelen Divan'ın müdavimi olan müzik yazarı Naim Dilmener'le, "Anlamazdın" şarkısından yola çıkıp, geçmişe özlemi ve bu özlemin nedenlerini konuştuk.

Son aylarda nereye gidersek gidelim, Ayla Dikmen'in "Anlamazdın" şarkısını duyuyoruz. Şarkının aradan geçen bunca yıldan sonra, söylendiği dönemden bile daha popüler hale gelmesini nasıl yorumluyorsunuz?

Aslında bu tür patlamalar daha önce de oluyordu ama daha küçük gruplar arasında kaldığı için bu denli ses getirmiyordu. Ben bu tür geçmişe özlem taşıyan patlamaları büyük oranda yaşanan sıkıntıların yoğunlaşmasına bağlıyorum. Mesela bakın şu anda dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'de de çok ciddi bir ekonomik kriz yaşanıyor. Maddeten ve manen sıkıntıdaysak, gelecekten beklentiler, umutlarımız zayıflamış hatta sıfırlanmışsa, yapılabilecek tek şey geçmişe, mutlu günlerin anılarına sığınmak oluyor. Bence "Issız Adam" filminin müzikleri sadece bir vesile oldu bu patlama için; hazırdık ve bekliyorduk zaten. Film doğru zamanda gösterime girdi, doğru bir yerde, doğru şarkılar kullandı. Bana göre şu içinde bulunduğumuz şartlarda Çağan Irmak, Ayla Dikmen yerine başka bir yorumcunun şarkısını kullansaydı dahi bu şarkı yine İstiklal Caddesi'ni istila ederdi. Bu arada filmde

Naim Dilmener kimdir?

Naim Dilmener 1956 yılında Mardin'de doğdu. Üniversiteye kadar olan eğitimini Mardin'de tamamladı. Beyazıt Maliye Muhasebe Yüksek Okulu ve ardından İstanbul Üniversitesi İktisat Enstitüsü'nde üniversite eğitimini tamamladı. Öğrencilik yıllarında çeşitli dergilerde yazmaya başladı. İlk denemeleri mizah dergilerinde yayımlandı. Sezai Solelli yönetimindeki Salata, Gırgır ve Fırt dergilerinden sonra, Kandemir Konduk'un kurduğu Güldürü Üretim Merkezi'nde Perran Kutman ve Müjdat Gezen için kısa metinler yazdı. Daha sonra yazdığı kısa öyküler, Oluşum ve Sesimiz gibi edebiyat dergilerinde yayımlandı. 1995'de Mavi Radyo'da "Eski Kırkbeşlikler" ve "Bir Espresso, Bir Espresso Daha" adlı iki program yaptı. Gazete Pazar'ın ardından uzun yıllar Radikal İki'de müzik yazıları yazdı. Çeşitli tarzları denediği Sabrina-The Remixes, İmkansız Aşk Hikayeleri, Bak Bir Varmış Bir Yokmuş-Hafif Türk Pop Tarihi, Eleştirmenin Günlüğü, Hür Doğdum Hür Yaşarım-Ajda Pekkan adlı öykü ve araştırmaları bulunuyor. Kendi mali müşavirlik şirketi olan Dilmener halen Açık Radyo'da "Dünya Dönüyor" adlı programı da hazırlıyor ve sunuyor.

şarkıları kullanılan yorumcuların beşi de süperler ama özellikle Hümeyra ve Ayla Dikmen, her ikisi de, müziğe bütün hayatlarını vermiş sanatçılar. Semiramis Pekkan, Nil Burak ve Sibel Egemen, yönetmenin tercihleri. Ben ya da bir başkası, "Hayır bu sanatçılar değil, şu…" diyebilir ya da şarkı seçimlerinin farklı olması gerektiğini söyleyebiliriz. Yönetmenin öznel seçimleri bunlar. Issız Adam değil de bir başka film ya da bir başka dizi de aynı patlamayı yaratabilirdi dönem itibariyle.

Dönem dönem epeyce taraftar bulan, "Eskiler daha güzeldi" değerlendirmesini siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bizim ülkemiz de dahil, dünya döndükçe, her dönem iyi şarkı-kötü şarkı ya da iyi müzik-kötü müzik ayrımı olacaktır; sadece müzikte de değil, sanatın her kolunda böyledir. Geçmişe dönüş, bugün iyi müzik yapılmadığından değil, o şarkıyı dinlerken düşündükleriniz ve yaşadıklarınız nedeniyledir. Yılda 500 şarkı yapılıyorsa ve bunun yüzde 90'ı kötüyse, bir 10 yıl sonrasına bunların çok az bir kısmı da olsa mutlaka kalacak ve o dönemki geçmişe dönüş patlamasında da o şarkılar sokakları dolduracak. Ama en azından Türkiye için bu patlamanın çok iyi bir etkisi oldu, eskiler artık dijitale aktarılmaya başladı; sadece bu bile bana göre çok büyük bir kazanç. Dijital ortama transfer edilmiş popüler müzikler az olduğu için günümüz kuşağı geçmişi düşündüğünde, miladı MFÖ (Mazhar, Fuat, Özkan) ya da Sezen Aksu ile başlatıyor. Oysa MFÖ ya da Sezen Aksu, bir tarih çalışması yapılsa, en fazla, popun orta çağına denk gelirler. Ayten Alpman, Ayferi, Gönül Turgut ve diğer büyük isimlerin albümleri CD'lere aktarılarak yayınlandıkça, bu tarih kayması da önlenmiş olacak.

Issız Adam'ın bir etkisi de plak ve pikap talebini artırması galiba…

CD teknolojisi dijital, plak ise analog. Dijital teknolojinin sayısız nimetleri var o nedenle de şimdi plağın CD'den iyi olduğunu söylemek biraz saçmaymış gibi geliyor insanın kulağına. Ama bir başka açıdan da, müzik dinlemeye bir ritüel olarak bakıyorsanız, plak çok bambaşka bir zevk. Mesela CD'yi yerleştiriyor ve bir daha göremiyorsunuz. Gaipten gelen bir ses gibi, ama plak öyle değil. Plak gözünüzün önünde dönüyor, bir yandan müziği dinlerken bir yandan da plağın kapağıyla daha çok vakit geçiriyorsunuz. Son dönemde pek çok tanıdığım ya da okurum, eskicilere koşup, plak ve pikap bulmaya çalıştığını söylüyor mesela. Bu arada genel kanının aksine, plağın CD'den daha dayanıklı olduğu ve yıllara meydan okuduğu da ortaya çıktı. CD'nin plağa göre, çok daha dayanıklı olacağı, belki bir 100 yıl bana mısın demeyeceği düşünülüyordu ama sonuç ortada; CD çok daha kolay tozlanıyor, çiziliyor ve üzerindeki ses ve şarkıları çok kolay imha oluyor.

Kendinizi daha mutlu hissettiğiniz, şarkılarını sıkça dinlediğiniz dönem hangisi?

Sanırım, günlük gazetelerdeki "eski 45'likler" yazılarım ve kitaplarım nedeniyle okuyucularım benim sürekli eski pop müzikleri dinlediğimi ve sadece eski şarkılarla mutlu olduğumu düşünüyorlar. Bu kanının aksine, ben bugünde yaşamaktan çok ama çok mutluyum. Açıkça söylemem gerekirse, ben günümüzde yapılan her şeyi bir kalemde silip, dün ve öncesinde yapılan her şeyi yüceltenlerden değilim. Hatta bugünün popu içinde sevdiğim birkaç şarkı var ki, onlardan biri için, geçmişteki pop şarkıların yarısını seve seve feda edebilirim.

Evet, hakkınızdaki genel kanının oldukça dışında bir cevaptı bu. Peki o zaman şöyle soralım, geçmişten bugüne size aynı keyfi veren neler var?

Tek kalemde verilecek bir cevap yok bu soruya. Ama mesela şu anda söyleşi yaptığımız Divan benim için geçmişte de bugün de keyif aldığım mekânlardan biri. Çocukluğum Mardin'de geçti. Okulun tatil olmasını iple çekerdim. İyi bir öğrenciydim, okul kapanır kapanmaz, ödül olarak üç buçuk aylığına ailem beni her yaz İstanbul'a, halamın yanına gönderirdi. İstanbul benim için rüya gibi bir kentti –hâlâ da çok seviyorum İstanbul'u. Ama İstanbul'un bir anlamı da Divan Pastanesi'nin, renk renk dondurmalarıydı; Mardin'de sadece kaymaklı dondurma vardı! Eğer İstanbul'a geldiğimin ikinci ya da üçüncü günü olmuş ve beni hâlâ Divan'a götürmemişlerse, kendimi tutamaz ve "Ne zaman gideceğiz?" diye sorardım. Tabii hemen götürürlerdi. Üniversite eğitimi için İstanbul'a geldikten sonra seçimim değil ama yaka tercihim değişti ve Elmadağ'daki Divan'a gitmeye başladım. O yıllarda geleneksel kahve dışında kahve çeşitleri çok az yerde yapılıyordu ve Divan da bu merkezlerden biriydi.

Hem bankacı hem tiyatrocular

Haldun Taner'in "Gözlerimi Kaparım, Vazifemi Yaparım" oyunuyla büyük ilgi gören Yapı Kredi çalışanlarının Tiyatro Kulübü, aynı zamanda banka çalışanlarının 9-13 yaş arası çocuklarına, beden dillerini kullanabilmeleri, grup içi iletişim yeteneklerini güçlendirmeleri için yaratıcı drama eğitimi veriyor. Tiyatro Klübü'nün çalışmaları ve üyelerinin hayatları üzerindeki olumlu etkilerini, Kulüp Başkanı Aslı Celep ve Yönetmen Tolga Polat ile konuştuk

Aslı Celep: "Pazartesi sendromu kalmadı"

Hacettepe Üniversitesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü mezunu olan, 1999'dan bu yana Yapı Kredi Bankası'nda görev yapan Aslı Celep, Özel Bankacılık Pazarlama ve Ürün Geliştirme Bölümü'nde segment yöneticisi. Ancak aynı zamanda ruhunu tiyatroya adamış bir amatör olan Celep, kulübün kuruluş öyküsünü Bizden Haberler'e şöyle anlattı.

Kulübün temeli nasıl atıldı?
Tiyatro Kulübü fikri, 2004 yılında bankada görev yapan bir arkadaşımızla, çalışanların tiyatroya gitmelerini organize etmek üzerine konuşurken ortaya çıktı. "Aramızda çok yetenekli arkadaşlarımız var, neden oyun çıkarmayalım?" dedik ve bu önerimiz yönetimce kabul görünce Tiyatro Kulübü'nü kurduk. İlk oyunumuz Molière'in "Hastalık Hastası"ydı.

O ilk ekip şimdi de devam ediyor mu?
Kulübün çalışmalarına 2006'da bir süre ara vermek durumunda kaldık ve aramızdan ayrılan arkadaşlarımız oldu. Dolayısıyla ekibimizde o dönemden şu anda dört kişi var. 2007'de ise bankamız bünyesinde Sosyal Aktiviteler Komitesi oluşturulup çeşitli kulüpler kurulmasına karar verilince, ben de Tiyatro Kulübü'nün başkanlığını üstlendim. Şimdi bu komiteye bağlı çalıştığımız için daha verimli ve etkin sonuçlar alabiliyoruz.

Tiyatro Kulübü kaç kişiden oluşuyor?
2007'de kulübün kuruluşuyla ilgili duyuru yaptığımızda İstanbul'daki Yapı Kredi çalışanlarından 50-60 kişilik bir katılım oldu. Tabii ki bu çok özveri isteyen bir uğraş olduğundan sonradan bu

Haldun Taner'in "Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım" oyunuyla geçen yıl büyük ilgi gören Yapı Kredi Bankası Tiyatro Kulübü, 2009 sezonunda yine büyük ustanın bir başka oyununa hazırlanıyor.

sayı azaldı ve sonunda ekip oturdu. Geçtiğimiz yıl kulübümüz bünyesinde 15 kişi vardı, 2009 sezonu için oluşturduğumuz ekibin ise teknik tarafı da güçlü olduğundan şimdi daha kalabalığız; sayımız 30'a ulaştı.

Bu yola çıkarken en büyük hedefiniz neydi?
Amaçlarımızdan biri oyun sahnelemekti ancak bir o kadar önemli olan diğer hedefimiz ise insanların tiyatroya gitmelerini sağlamaktı. Her ikisini de gerçekleştirdiğimizi düşünüyorum. Her ay bir tiyatro oyunu seçiyor ve ona toplu bilet alıyoruz. Son olarak Selçuk Yöntem'in "Koca Bir Aşk Çığlığı" adlı oyununa gittik. Rakamlarla ifade etmek gerekirse, 2008 yılı içinde toplam 2 bin çalışanımızın tiyatroya gitmesini sağlarken, bizim oyunumuzu izleyenlerin sayısı da 1500'e ulaştı.

Bu tür sanatsal faaliyetler hem kurum hem de çalışanlar açısından ne gibi avantajlar yaratıyor?
Eski bir oyuncumuz kulübümüze yeni katılan arkadaşlarımıza tecrübelerini aktarırken şunu söylemişti: "Kulübün çalışmaları sayesinde hafta sonlarım o kadar güzel geçiyor ki, artık pazartesi sendromu yaşamıyorum." Bence bu cümle durumu çok iyi özetliyor.

Tolga Polat: "Demet Taner'den övgü aldık"

Yapı Kredi Tiyatro Kulübü Yönetmeni ve Gebze Çağrı Merkezi Grubu Müşteri Temsilcisi Tolga Polat da, iki buçuk yıldır Yapı Kredili. Ancak öncesinde tiyatro var.
Polat, liseden sonra İstanbul Şehir Tiyatroları'na bağlı Gösteri Sanatları Merkezi'nde iki yıl eğitim aldı, İstanbul Devlet Tiyatrosu'nun 2001'deki sınavını kazandı ve değerli isimlerle birlikte sahne aldı. Ardından Marmara Üniversitesi'nde "Yaratıcı Drama" eğitimi gördü. Ama artık önce bankacı sonra tiyatrocu olan Polat da, ekibin oyunculukları ve seyircinin ilgisini anlattı:

İstanbul Şehir Tiyatroları ekolünden geliyorsunuz. Neden tiyatroyu bırakıp bankacılığı tercih ettiniz?
Birtakım özel sebeplerden ve mesleki kırgınlıklardan dolayı tiyatroyu bırakıp tamamen farklı bir alanda çalışmaya karar verdim. Çünkü Türkiye'de tiyatroda çalışma şartları çok ağır. Evet, para kazanabiliyorsunuz ancak çok yıpranıyorsunuz. Sonunda bankada çalışmaya karar verdim ve ne mutlu bana ki böyle büyük bir kurumda tiyatroyla ilgilenmeye devam edebiliyorum.

Kulübün ekip ruhuna, oyuncuların performansına ve isteğine dair yorumlarınızı alabilir miyiz?
Kulübün toplantısına ilk geldiğimde herkesin gözlerinde öyle bir ışık gördüm ki, bu enerjiye kapılmamak mümkün değildi. Ayrıca amatör çalışmanın kendine has, naif bir ruhu da var. Bu da bana çok sıcak geldi. Toplantıda bana yönetmen olmamı teklif ettiklerinde, oyunda da rol almak istediğimi belirttim. Dolayısıyla hem yönetmenlik yapıyorum hem de oynuyorum. Böyle olunca da ekipte daha farklı bir sinerji oluyor. Mesela oyuncular benimle birebir oynayacakları sahnelere daha özenli çalışıyorlar. Bu da beni çok mutlu ediyor. Oyuncularımızın hepsini çok başarılı buluyorum.

'Gözlerimi Kaparım, Vazifemi Yaparım' oyunun sahnelenmesinden söz eder misiniz?
2007 yılının son aylarında yeni ekip kurulduktan sonra öncelikle oyunculuk, diksiyon, sahneye ısındırma gibi çalışmalara başladık. Bu çalışmalarımız 2008 yılının şubat ayı sonuna kadar devam etti. Ardından oyunun çalışmaları dört buçuk ay sürdü ve haziranda sahneye çıktık. Normalde Devlet Tiyatroları'nda böyle bir oyun için sekiz-dokuz ay çalışma yapılır. Biz oldukça kısa bir sürede amatör oyuncularımızla oyunu sahnelemeyi başardık.

Neden bu oyunu seçtiniz?
Her şeyden önce Haldun Taner'in Türk tiyatro tarihinde çok önemli bir yeri olduğunu ve ekol yaratttığını düşünüyorum. Bunun yanı sıra oyunun ekibimizdeki insan profilleriyle örtüşmesinin de seçimimizde etkisi oldu. Biz oyunun hem müzik hem de dans içermesini istedik. Oyuncularımızın sesleri de o kadar iyiydi ki ekibimiz hem rol yaptı hem şarkı söyledi hem de dans etti.

İstanbul'dan sonra Ankara'da da sahneye çıktınız ve büyük ilgi gördünüz. İzleyici görüşlerini paylaşır mısınız?
İstanbul'dan sonra Ankara'da da gördüğümüz ilgi bizi hem şaşırttı hem de mutlu etti. Ankara'da Çankaya Devlet Tiyatrosu'nda sahne aldık. Oyunumuzu birkaç defa izlemeye gelenler bile oldu. Bizim için en büyük heyecan Haldun Taner'in eşi Demet Taner'in Kadıköy'deki gösterimimize gelmesi oldu. Bu, profesyonel tiyatro camiasında bile pek görülen bir durum değildir. Oyunun yüzlerce versiyonunu izlemiş, diyalogları ezbere bilen Demet Taner gibi bir isim, gösterimden sonra yanımıza gelerek oyunu çok beğendiğini söyledi ve hatta ''Bir tiyatrom olsaydı içinizden dört-beş kişiyi alırdım, çünkü enerjiniz çok güzel'' dedi. Bu bizi inanılmaz mutlu etti.

Hazırlık çalışmalarına başladığınız yeni oyununuzdan söz eder misiniz?
Yine bir Haldun Taner oyunu olacak ama ismi şimdilik gizli olsun. Hedefimiz oyunu mart sonuna yetiştirmek. Bu sefer daha kalabalığız ve müziğimizi de kendimiz yapıyoruz.

Eyvah unutuyorum!

İleri yaş hastalığı olan 'unutkanlık' artık gençlerin de kapısını çalar oldu. Bu konudaki farkındalığın yükselmesiyle de kendimize teşhis koyar hale geldik. Unutkanlık hangi şartlarda 'normal' sınırlardadır? Çizgi ne zaman aşılır ve artık hastalıktan söz edilir?

İlerleyen yaşların en büyük korkularından biri olan bunama, erken teşhis edildiğinde, ilerlemesi durdurulabilen hastalıklardan. Eğitim seviyesinin, özellikle medya aracılığıyla farkındalığın artması, "Acaba bunuyor muyum?" ya da, "Bunamamak için ne yapabilirim?" diyenlerin sayısını hayli artırdı. Konuyu, Amerikan Hastanesi nöroloji servisi doktorlarından Bülent Kahyaoğlu ile konuştuk.

İnsan neden unutur?

Unutkanlık aslında doğal bir süreç. Beynimizi bir bilgisayar gibi düşünürsek, beş duyu ve beş duyunun alt grupları bir gün içinde müthiş sayıda bilgi depolar. Kullanıma, dikkat tercihlerine, konunun bizimle olan ilgisine ve öğrenme kapasitesine bağlı olarak da bu bilgiler belli yerlerde depolanıyor, kullanılıyor ve üretiliyor. Bütün bunların dışında kalan, işimize yaramayan, iyi bir dikkatle öğrenmediğimiz, kullanmayacağımız bilgiler ise zaman içinde siliniyor; unutma dediğimiz budur.

Sözünü ettiğiniz unutma, sağlıklı bir unutma değil mi?

Evet. Sağlıklı bir insanın bir şeyi öğrenmesi, kaydetmesi ve geri çağırması, bunu bir problemde ya da yeni bilgilerin üretilmesinde kullanması bir dizge oluşturuyor ve bu dizgenin her bir alt grubunun da sağlıklı olması gerekiyor. Eğer bu dizgenin herhangi bir yerinde bir bozukluk var ise, o zaman unutma dediğimiz sorunla, insanların bize geldiği bir tablo ortaya çıkıyor. Örnek, uykunuz bozuk, çok stresli bir gününüzdesiniz, birçok işle aynı anda uğraşmak zorundasınız. O zaman ne oluyor? Odaklanma süresi çok kısa olduğu ve stresten dolayı öğrenme yeteneği biraz daha azaldığı için, diyelim ki uğraştığınız beş birim işin ancak üç birimini layıkıyla yerine getirip, kaydedebiliyorsunuz; iki tanesini ise üzerinden öylesine geçtiğiniz için yeterince kaydedemiyorsunuz ve sonra da bunu geri çağıramıyorsunuz.

Ama bu tip unutma bir sağlık sorunumuz olduğunu göstermiyor değil mi?

Aynen öyle. Unutkanlık dediğimiz zaman bu tabloların birbirinden ayrılması gerekiyor. Bellek, özellikle uyku kalitesiyle çok orantılıdır. Buradan şuna da gidebiliyoruz: Özellikle uyku bozuklukları –uyku apnesi, kronik üst solunum yolları enfeksiyonları, koah gibi hastalıklarda- gece uykusu, bu uyku ile birlikte kan oksijenlenmesindeki bozukluk, dolayısıyla beynin de iyi dinlenip, iyi beslenememesiyle beraber, gündüz yorgunluklar, konsantrasyon, odaklanma bozuklukları ve unutkanlığa yol açıyor. Bu da normal gruplar içinde de görebileceğimiz bir tablo.

Yaşın unutkanlık üzerinde etkisi nedir?

Bütün organlar gibi beyin de zamanla, yaşla eskiyen bir organ. Çocukluk yaşlarımızda, 30 yaş grubu bize yaşlı, 60 yaş grubu da artık ölebilir gibi gelirdi. Ama Türkiye'de bile artık ortalama yaşam süresi erkeklerde 72, kadınlarda da 74 yıl civarında. Bunu da alt gruplara ayırırsak, 60-70 arasındakini erken yaşlılık, 70-80 arasındakini orta yaşlılık, 80'in üzerini ise ileri yaşlılık olarak sınıflandırmak mümkün. Her 10 yaş artışında, beynin öğrenme ve problem çözme yeteneğinde azalma olasılığı artıyor. Mesela 80 yaş grubuna gelmiş ortalama insanlar arasında bunama tablolarına baktığınız zaman, hastalığın ortaya çıkma olasılığının yüzde 30 olduğu görü-

> "Beyin insan bedeninden ayrı bir varlık değil. Sizin genel sağlığınız ne kadar iyiyse, beyninizin sağlığı da o kadar iyi olur"

lüyor. Bunama hastalığının normal yaşlanma süreciyle bir takım ayrımları var.

Nedir bu ayrımlar?
Yaşlanma sürecinde üç yeteneğimizde azalma hissediyoruz: İsim hatırlama, gündelik küçük eşyaların yerlerini hatırlama, problem çözme hızı. Eğer bu üç yetenek konusunda insanların gündelik hayatını, sosyal yaşantılarını etkileyecek ölçüde, sorun var ise, o halde hastalık tablosunun başladığından söz edebiliyoruz. Normal süreçle, unutma hastalığı arasında böyle bir fark var. Demans dediğimiz durumda, hastalar, yön bulamıyorlar, hesap yapamıyorlar, başlangıçta huy değişiklikleri ortaya çıkabiliyor ve bunlar da çevreyle ilişkilerinde sorunlar yaşanmasına neden oluyor.

Gündelik hayatımızda hafızamızın bize bu tür oyunlar oynamaması için neler yapabiliriz?
Beyin insan bedeninden ayrı bir varlık değil öncelikle. Sizin genel sağlığınız ne kadar iyiyse, beyninizin sağlığı da o kadar iyi olur. Özellikle kalp ve damar hastalıklarında bunama, hem daha hızlı, hem de daha yoğun oluyor. Yani, kilonuz olmayacak, kolesterolünüz olmayacak, tansiyonunuz iyi olacak, şekeriniz kontrol altında olacak, egzersiz yapacaksınız. Tabii kesinlikle ve kesinlikle sigaradan uzak duracaksınız. Bütün bunları sağladığınız zaman, hastalık sürecinden kendinizi bir ölçüde koruyorsunuz. Onun dışında gündelik hayattaki bellekle, öğrenmeyle, problem çözme hızıyla ilgili sorunlar -sosyoekonomik ve kültürel faktörleri bir yana bırakırsak- gene de sizin bu yeteneklerinizi ne ölçüde geliştirdiğinizle ilgili.

Yoğun çalışma grubundaki insanlar potansiyel olarak demansa daha mı yakın?
Hayır, bu daha çok zamanın nasıl ve amaca yönelik nasıl kullanıldığıyla ilgili. Kendimden örnek vereyim: Sabah 5.30'da kalkarım, haftada en azından 40 kilometre koşarım, her sabah en azından 25 dakika spor yaparım. Her hafta en az iki yeni kitap okurum ve bu konuda da birbirinden değişik, yeni öğreneceğim konuları seçerim. Mesela bir hastamız var, mühendis. Bütün hayatı boyunca sayılarla uğraştığı için, sayılarla ilgili sorunu en son olarak ortaya çıkıyor ama kelimelerde zayıflığı var; sorunları da o konularda yaşamaya başlıyor ilk olarak. Yani ilgi alanlarınızı geliştirmek, yeni şeyler öğrenmek peşinde olmak gerekiyor. Yoğun çalışan insanlar, genellikle sadece kendi alanlarında yoğunlaşıyor ve bu da iyi bir şey değil. Hayat hep yeni şeyler üzerine kurulu oysa.

Bülent Kahyaoğlu kimdir?

Nöroloji uzmanı Bülent Kahyaoğlu 1959 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu olan Kahyaoğlu uzmanlığını da aynı okuldan aldı. Halen Amerikan Hastanesi'nde görev yapan Kahyaoğlu, Türk Nöroloji Derneği, Türk Nöropsikiyatri Derneği, American Academy Of Neurology ve American Heart Assosiation Stroke Scientific Council üyesi.

Son yıllarda sohbetlerin ortak konusu, unutkanlık. Mesela 40'lı yaşların başındaki insanlarda, yaşlarına rağmen bu konuda panik yaşandığı görülüyor.
Şunu söylemem gerekir; bu yaşlar insanın yaşlanma belirtilerinin çok daha net görülmeye başlandığı dönüm noktalarındandır. Bir ikinci boyutu da, bütün dünyada yaşam süresi uzadığı için, demans hastalarının sayısı da oransal olarak artıyor. Ayrıca medyada yer alan haberler yoluyla da farkındalık gittikçe artıyor. Bunun sonucunda da herkes kendinde var olanı arama, sorgulama peşine düşüyor. Tabii bunların yanında bir de endişe konusu var: "Acaba ben de bunayacak mıyım?" ya da "Bunamamak için ne yapmalıyım?" Oysa bu soruların karşılığı yok şu anda tıpta. Ne yaparsanız yapın ya da ne yapmazsanız yapmayın, bunayacaksanız, bunuyorsunuz; bilgi bu. Eğer yüzde 30'luk grup içindeyseniz –ki bunda genetik özelliklerin de büyük rolü var yatkınlık anlamında- o zaman bu süreç sizde de başlıyor.

Kendimizde nasıl değişiklikler görürsek bu konuda doktora başvurmalıyız?
Dünyanın her yerinde bunama ile ilgili olarak hastanın kendisinin fark ederek doktora başvurması ne yazık ki pek rastlanılan bir şey değil. Daha önce de söylediğim gibi, başlangıçta hasta bir takım şeyleri unuttuğunun farkına varıyor ama neyi unuttuğunu hatırlayamadığı için bunun bir karşılığı olmuyor. Bu nedenle de başta huy değişiklikleri nedeniyle olmak üzere, hasta yakınları bir sorun olduğunu düşünerek doktora başvuruyorlar. Mesela ömrü boyunca çok sert olmuş bir baba, demansla birlikte son derece yumuşak ve anlayışlı biri haline gelebiliyor ya da tam tersi, hayatı boyunca uyumlu olan biri bir anda son derece sinirli ve bağırıp çağıran biri haline gelebiliyor.

Halk arasında unutkanlığa çare olarak hep bulmaca çözme alışkanlığı gösteriliyor. Gerçekten etkili mi?
Geçenlerde bir hasta yakını tarafından getirildi: 70 yaşında ağır oturaklı görünen bir erkek hastada demans ciddi bir biçimde ilerlemiş. Hasta yakını durumu hâlâ kabullenemiyordu: "Olamaz," diyordu, "Her gün bulmaca çözüyor!" Bulmaca çözenin bunamadığı saplantısı en fazla karşılaştığımız savunma argümanı. Şu anda uyguladığımız tedaviler hastalığı geri çevirmeye değil, durdurmaya yönelik. O nedenle hastalığı ne kadar erken yakalarsak, tedavi, yani hastalığı o noktada tutma şansımız o kadar artıyor. ■

Potanın engel tanımayan şampiyonları

Üst üste getirdikleri başarılarla engelin bedende değil, hayal gücünde olduğunu hepimize hatırlatan, GS Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı, 2007-2008 sezonunda Türkiye Tekerlekli Sandalye Basketbolu birinci ligini şampiyonlukla bitirdikten sonra Avrupa ve kıtalararası şampiyonluklarını da namağlup olarak tamamladı

Göz kamaştıran başarı çizgisinde Kıtalararası Şampiyona'yı da namağlup olarak tamamlayarak, kırılması zor bir rekora imza atan Galatasaray Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı, Türkiye Engelliler Spor Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı'nın önerisi ve desteğiyle 2005 yılında kuruldu. Bu alanın en deneyimli ismi Sedat İncesu'nun sporcularını tek tek seçerek oluşturduğu takım, kuruluşundan bu yana çok az değişiklikle bugüne kadar geldi. 2005'te ikinci ligde mücadeleye başlayan takım, aynı yıl ligi namağlup tamamlayarak birinci lige çıkmaya hak kazanmıştı. Tekerlekli sandalye basketbolunda ilk yabancı oyuncu transferini gerçekleştiren takım, kadrodaki takviyelerle aynı başarısını 2006'da da sürdürerek ligi yine namağlup şampiyonlukla bitirmişti. Kuruluşundan sonraki ilk iki yılda kulübüne iki şampiyonluk getiren ekip, Türkiye'de engelli sporculara verilen sınırlı desteğe karşın, gerekli maddi ve manevi destek sağlandığında ulaşamayacakları hiçbir hedefin olmadığını kanıtlıyor. Running basketbol (yürüyen basketbol) dahil, pek çok spordan çok daha zor olan bu branş için takımın menajeri Abdurrahman Güven şunları söylüyor: "20 yıl profesyonel olarak basketbol oynadım. Tekerlekli sandalye basketbol takımıyla birlikte çalışmaya başladıktan sonra, yapılan işi daha iyi anlamak için tekerlekli sandalyeyle basketbol oynamaya çalıştım. İnanılmaz zor bir branş. Öncelikle tekerlekli sandalyeye çok iyi hakim olmak, daha sonra da çok iyi kullanmak gerekiyor. Bunu başardıktan sonra da top kontrolü geliyor. Böyle bir takımda yer alabilmek için en az 1.5-2 yıl, hergün antrenman yapmak gerekiyor. Bütün geçmiş bilgi ve deneyimime rağmen mesala şimdi bu takıma girmek istesem, beni kesinlikle almazlar!"

Ligdeki başarılarının ardından gözünü uluslararası başarılara çeviren takımın bugüne kadar gösterdiği performans kırılması zor rekorları içeriyor. 2007'de André Vergauwen Kupası'na katılan ekip, ilk Avrupa denemesinde dördüncü oldu. Bu ilk deneyimden sonra 2007-2008 dönemi için çalışmalara başlayan takıma, iki yabancı oyuncu daha transfer edildi. Böylece yabancı sayısı üçe çıkan takımının yerli oyuncularının tamamı, Türk Milli Takımında da görev yapan Türkiye'nin en iyi oyuncuları arasında yer alıyor. Takviyelerden sonra 2007'ye hızlı giren ekip, yine namağlup olarak şampiyonluğu elde etti. Böylece 2008'de Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'na katılmaya hak kazanan ekip, Fransa'daki eleme grubu maçlarından da namağlup çıkarak final oynamaya hak kazanmıştı. Geçtiğimiz yıl mayıs ayında Madrit'deki yarı final ve final maçlarını da galibiyetlerle tamamlayan

"Avrupa'yı değil, bu başarının parçası olmayı istedim"

Takımın kuruluşundan itibaren ekipte olan Selim Sayak, spor hayatını ve şampiyonluğa giden süreci Bizden Haberler'e anlattı: "19 yaşımda yine engelli olan bir akrabamız sayesinde Adana'da başladım tekerlekli sandalye basketboluna. Sedat Hoca ile tanıştığımda Milli Takım'da oynuyordum. Birmingham'da turnuvada Sedat Hocam bana Galatasaray'ın tekerlekli sandalye basketbol takımı kurduğunu, beni de takıma istediğini söyledi. Onun istemesi yeterliydi benim için. Hemen kabul ettim ve orada sözleşme imzaladım. Böyle bir teklif zaten benim için büyük bir onurdu. Adana'ya dönünce ailemle konuştum, kararı bana bıraktılar. Ben de İstanbul'a yerleştim.

Takımımız bize gerçekten çok ciddi maddi ve manevi destek verdi. Takımımla birlikte bir Avrupa ve bir de dünya şampiyonluğu yaşamak istiyorum. Şu ana kadar Avrupa takımlarından çok teklif geldi ama gitmeyi düşünmedim; şu an yaşadığımız başarının bir parçası olmak istedim. Doğru yaptığımı görüyorum. Bir ya da iki sene sonra Avrupa'da iyi bir takımda olmayı planlıyorum. Şu anda İ.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ikinci sınıftayım. Eğitimim ve yaptığım iş, iç içe. Okulu bitirdikten sonra benim için yeni yolların açılacağını düşünüyorum. Aktif spor hayatım bittikten sonra da bu işin yönetim bölümünde, inşallah da takımımda olurum. Hayatımda basketbolun olması beni çok mutlu ediyor ve böyle yaşamak istiyorum."

ekip, Avrupa'nın 50 yıllık geçmişi olan tekerlekli sandalye basketbol deneyimine sahip takımlarının arasından yenilgi yüzü görmeden çıkmayı başardı. Güven, yarı final ve final maçlarını izlerken içinde bulunduğu ruh durumunu şöyle anlatıyor: "En fazla mutlu olduğumuz anlar, tabii ki şampiyon olduğumuz dakikalar. Bu, tarif edilemez bir duygu. Madrit'de çok büyük bir stres yaşadık. Yarı final ve final maçlarına geldiğimiz zaman stres tepeye vurmuştu. Hayatımda daha önce ellerim hiç terlememişti. Fakat o turnuva boyunca ellerim sürekli terledi. Sonra son maç oldu. Düdük çaldı, maç bitti ve şampiyon olduk, bir anda ellerimin terlemesi durdu. Ondan sonra da bir daha terlemedi. Ama bütün sürecin sonunda tattığınız mutluluk her şeye değer." İlk kez Avrupa tekerlekli sandalye basketbol tarihinde bir Türk takımının şampiyon olduğuna dikkat çeken Güven, "Herkes şoke oldu! Zaten bu yıl tüm Avrupa takımları kadrolarını çok daha kuvvetlendirdiler. Tabii, biz de onların durumunu çok daha iyi takip ediyoruz," diyor.

Avrupa şampiyonluğundan sonra Kıtalararası Şampiyona'ya, Avrupa kıtasını temsilen katılmaya hak kazanan ekibin gösterdiği başarı, her ne kadar ulusal basında running basketboldaki şampiyonluklar kadar ilgi görmediyse de, Avrupa'da geniş yankı bulmuş. Güven, "Bizimle birlikte insanlar böyle bir spordan geniş biçimde haberdar oldular. Biz başarılar kazanmayı sürdürdükçe ve bunlar da basında yer aldıkça bilinç daha yükselecek ve basketbol ligi de daha güçlenecek.

Güven, kulübünün maddi desteğine rağmen henüz tekerlekli sandalye basketboluna sponsorların yeterince ilgi göstermediğini de sözlerine ekliyor. Running basketbola gösterilen ilginin kendi branşlarına gösterilmemesini, bu branşın yeterince tanınmamasına bağlayan Güven, "Bu sezondan başlayarak, Avrupa ve dünya şampiyonu olmuş bu takımı destekleyecek firmaların çıkacağını umuyorum," diyor.

Güven, tekerlekli sandalye basketbolunun Türkiye'de yaygınlaşması ve gelişmesi için bütün büyük spor kulüplerinin bir an önce kendi takımlarını kurması gerektiğini söylüyor ve ekliyor, "Kulübümüz bu işe hakikaten büyük yatırım yaptı. Engelli kardeşlerimiz de kendilerine maddi ve manevi olarak destek verildiği ve şans tanındığında neler yapılabileceğini kanıtladılar. Diğer kulüplerin de bunu örnek almalarını umuyorum." ■

Vahşi kedilerin izinde...

Bengal kaplanını doğal yaşam ortamında ilk fotoğraflayan Türk fotoğrafçı Süha Derbent, geçen Kasım ayında jaguarı da resimleyerek yedi büyük kediyi birden çeken ender fotoğrafçılardan oldu

Sakin dergicilik hayatından sonra vahşi yaşam fotoğrafçılığına nasıl geçtiniz?
Öncelikle kedileri izlemeyi ve yakından görmeyi çok ayrıcalıklı sayıyorum. İkincisi, onların fotoğraflarını çekmek, görüntülemek zor. Bu zorluk da benim için çok çekici. Çekim aşaması, aslında maceralı bir yolculuk. Orada bulunmanın başlı başına bir macera olması, fotoğraf çekimini yönetim işi haline getiriyor. En başından planlama yapıp sponsor bulup organize etmek, seyahat kompozisyonundan başlayarak belirlediğim yere gidip minimum risk alarak, beklemediğim, hiç hesaplamadığım bir şeyin karşıma çıkma olasılığına göre planlama yaparak bu seyahati yönetmek, hayvanları bulup yakın plan çekimleri yapmak ve temel davranışlarını da görüntüleyerek dönmek bütün süreci oluşturuyor. Burada en temel çıkış noktam, doğayla mücadele etmek değil, onun bir parçası olduğumu ve herkes kadar eşit parçası olduğumu bilerek orada bulunmak. Bu duyguyla, dergi kariyeri sonrası sadece yaban hayatı fotoğrafçılığı yapmaya başladım.

Seyahate çıkmadan önce ne gibi hazırlıklar yapıyorsunuz?
Bu tip organizasyonları yapan kişiler veya şirketler var, onlarla bağlantı içinde oluyorum. Böyle bir sefere çıkmak tam bir yıl süren organizasyon gerektiriyor. Bütçe için sponsor bulunması, gidilecek ülkeye, iklime göre ekipmanların sağlanması epey ciddi zaman alıyor. Psikolojik hazırlık da çok önemli.

Vahşi kedilerin peşinden hangi ülkelere gittiniz?
Afrika haritasını ortasından ikiye bölerseniz, altında kalan bütün ülkelere gittim. Birkaçını sayarsak, Kenya, Botswana, Namibya, Güney Afrika, Hindistan, Kanada, Kosta Rika, Brezilya, kutup noktası… Ama zaman içinde vahşi hayvanlara odaklandıkça sadece onların yaşadığı yerlere gitmeye başladım. Geçen yıl dağ gorillerini çok görmek istediğim için Kongo'ya gittim. Burada 3 bin metrede dağ gorillerini fotoğrafladım. O işi Worldwide Foundation'ın desteği ile yaptım.

Bengal kaplanını fotoğraflayan ilk Türksünüz. Ve yedi büyük vahşi kediyi kitaplaştırmak istediğinizi biliyoruz…
Vahşi kedileri fotoğraflama, oldukça uzun soluklu bir süreç. Yedi yılı aşan süreçte bazen onları tekrar tekrar gidip fotoğraflamam gerekti. Yedi büyük kediyi sayarsak bunlar aslan, leopar, çita, kaplan, puma, kar leoparı ve jaguar. Sadece jaguar eksik kalmıştı. Jaguar projesiyle dünyada yedi büyük kediyi çeken sayılı fotoğrafçıdan biri olmak istiyordum. Bu sayı 10'dan az. Jaguar projeme de, 2008 yılı Kasım ayında Yapı Kredi sponsor oldu. Ve Brezilya'da Pantana'ya giderek Türkiye'nin 1/3'ü kadar olan dünyanın en büyük sulak alanında iz sürdük. 250 bin km2'lik bu sulak alanda bot üzerinde 60 derece sıcaklık ve %100 nemde, çok ağır şartlarda çalışarak iki ay boyunca jaguar aradık. Ve doğal yaşam ortamında fotoğraflamayı başardık. Yapı Kredi Bankası'nın sponsorluğunda jaguarı da fotoğrafladım ve yedi vahşi kedi idealime ulaştım.

Jaguarı fotoğraflamayı nasıl başardınız?
Jaguar yaklaşık 150 kg ağırlığında, karada yaşayıp suya da dalabilen, dahası avlanabilen bir kedi. Öyle ki, dünyanın en büyük

Süha Derbent kimdir?

1963 İstanbul doğumlu. Lise mezunu. 20 yılı aşkın zamandır profesyonel fotoğrafçılık yapıyor. Sırasıyla Cumhuriyet gazetesi, Atlas ve Marie Claire dergilerinde foto-muhabir olarak çalıştı. National Geographic Traveller dergisinin görsel yönetmenliğini yaptı. Bu süreçte çektiği sayısız ülke ve gezi fotoğraflarının ardından vahşi hayvan fotoğrafçılığına geçti. Evli ve bir kız çocuk babası.

kemirgeni var, Capybara adında.
Suya dalıp yaklaşık 50 kg'lık bu hayvanı avlayıp çıkabiliyor. Çok yoğun bir ormanda çok ağır koşullarda yaşayabilen bir kedi türü. Aslandan sonra kükreyebilen ikinci kedi olan jaguar, avının kafatasını ısırıp kırarak öldürüyor. Orada beş farklı jaguar gördük ve fotoğrafladık. Hatta bir tanesini yakaladığı piranayı yerken fotoğrafladım. Çok zor şartlarda çalıştım ve tam 10 kg verip geldim.

Yedi vahşi kedinin davranışlarını artık çok iyi analiz etmiş olmalısınız. Ortak özelliklerini söyleyebilir misiniz?
Avlanma, bölge belirleme ve çiftleşmeden başka hiçbir şey düşünmezler. Bunlar yeterli, değil mi?

Yedi vahşi kediden favoriniz hangisi?
Benim favorim her zaman kaplan.

Bundan sonra hedefiniz nedir?
Büyük idealimi gerçekleştirdikten sonra hedefsiz yaşayamayacağım için hemen yeni hedefler koydum kendime. Siyah leopar ve siyah jaguarı yine doğal yaşam ortamında çekmek istiyorum.

Bu nadir görülen hayvanların izini nasıl sürüyorsunuz?
Herkes işiyle ilgili kitaplar okur. Ben de bu tip yayınları, araştırmaları ve haritaları takip ediyorum. Hayvan dışkısından hayvan takibi nasıl yapılır konusunda kitap okuyorum.

Vahşi hayatta atlattığınız en büyük tehlike nedir?
Hayvanlardan dolayı hiçbir tehlike yaşamadım diyebilirim. Çok temel ve klasik bir söylem olacak ama doğru; rahatsız etmezsen ve saygı gösterirsen, asla rahatsız etmiyor kediler. En enteresan olaylardan birini Hindistan'da Bengal kaplanı çekiminde yaşadım. Oralarda 7-8 metreden daha geniş alanlar olmadığı için bu çekim, eğitimli fillere binerek yapılıyor. Kaplan bir taşın üstüne çıktığında biz de fille 2 metre kadar dibine yaklaştığımızda göz göze geldik. Geriye doğru yattım, inanılmaz bir görüntüydü. Çünkü yakınlıktan makinem netlik yapamıyordu. Bunun videosu da var. O benim için çok özel bir andı. O zaman yeni başladığım için çok korkmuştum. Şimdi benzer pozisyonları birçok kediyle yaşıyorum ama korkum yok çünkü artık neyi ne zaman yapacağımı ya da yapmayacağımı çok iyi biliyorum. Örneğin Sibirya kaplanı en ağır kedi, 340 kg civarında. Karşıdan fotoğrafını çekerken bana bir şey yapmayacağını biliyorum. Zaten beni göremiyor, üzerim karla örtülü. Ama tek tehlike, üzerimden geçmesi ki, kemiklerimi kırması an meselesi. Ava kilitlendiğinde başka bir şeyi gözü görmez. Buna karşılık bu kadar seyahat edip olduk olmadık yerlerde araçlar değiştirince kaza ihtimali de artıyor.

Trafik mi daha tehlikeli yoksa vahşi hayat mı?
Her ikisinin de kurallarını çok iyi bilmek ve uygulamak gerekiyor. Türkiye'de trafik vahşi hayattan çok farklı değil. İşin kötüsü kural tanımayanlar çoğunlukta olduğu için tehlike giderek büyüyor. Ben güvenliğe çok önem veririm.

Ford Mondeo'yu nasıl buldunuz?
Ben geçmişten beri takip ettiğim Ford'un özellikle klasik Mustang modelini çok beğenirim. Yeni modellerde artık göremediğim bir tasarım ayrıcalığı vardır. Mondeo bence konforuyla çok öne çıkan bir model. Klasikleşebilecek bir tasarımı yok belki ama geniş, konforlu ve güven veren teknik özellikleriyle çok beğendiğim bir otomobil. Özellikle 1.6 litrelik motorundan elde edilen 125 HP, onu dinamik bir otomobil haline getirmiş…

Cihan Demirci cihandemirci@yahoo.com

Gülmek de genlerle ilgiliymiş!

Sevgili Damdaki Mizahçı dostları…Bulunduğum dam da sonuçta bir dünya damı. Damdan sadece buralara değil arada bir dünyaya da zum yapıyorum. Dünyada da vaziyetlerin pek iyi gittiği söylenemez. Bir yanda savaşlar, bombalar, katliamlar diğer yanda giderek artan global krizler… Şüphesiz böylesi anlarda insanlar daha az "gülmeye" başlıyor. İnsanoğlunun kriz anlarında kıstığı şeylerin başında gülümseme, kahkaha atma geliyor.

Onca yerli komedi filminin arka arkaya vizyona girmesine, rekor üstüne rekor kırmasına rağmen insanımızın fazlaca güldüğünü söyleyemeyiz. İşte böylesi günlerde BBC kaynaklı bir araştırma "Damdaki Mizahçı"nızın zumlu gözünden kaçmadı! Onca akla ziyan, onca acayip haber arasında gözümden kaçmayan haber; ABD'deki San Francisco Devlet Üniversitesi'nce yapılmış bir araştırmayla ilgiliydi. Bu araştırma mutluluk ve üzüntü ifade eden mimiklerin "öğrenilmediğine", insanoğlunun "beynine işlendiğine, yani genlerinde var olduğuna" ilişkin 1960'larda ortaya atılan bir savı güçlendirerek gündeme getirdi.

Sonuçları "Kişilik ve Sosyal Psikoloji" adlı bilimsel yayın organında açıklanan araştırmada 4 bin 800 fotoğraf incelenmiş. Prof. David Matsumoto ve arkadaşlarının incelediği kareler 2004'teki Paralimpik Olimpiyatları'ndan. Altın ve gümüş madalya kazanan judocuları görme engelliler ve görme engeli olmayanlar olarak ikiye ayıran uzmanlar, her iki grupta da altın madalya alanlardaki mutluluk ifadelerinin aynı olduğunu, gümüş madalya alanların yüzünde ise yine görme engeli gözetmeksizin alt dudaklarını sıkarak birinciliği kaybetmenin üzüntüsünü saklamak amacıyla sahte bir gülücüğün belirdiğini saptamış. Dereceye giremeyen sporculardaki üzüntü ifadesi de her iki grupta aynıymış. Başka bir deyişle görme engellilerin görebilenlerle aynı surat ifadelerine sahip olmaları, hisleri göstermenin veya saklamanın yaşarken öğrenilmediğinin işareti sayılmış. Prof. Matsumoto, "Genlerimizde araştırma sonucunda duygularımızı ifade etmemizi sağlayan bir kaynağın bulunabileceği kanısı iyice güçlendi, hislerimiz ve onları kontrol eden mekanizma, evrim sürecimizin izlerini taşıyor olmalı" diyerek çalışmalarını özetledi.

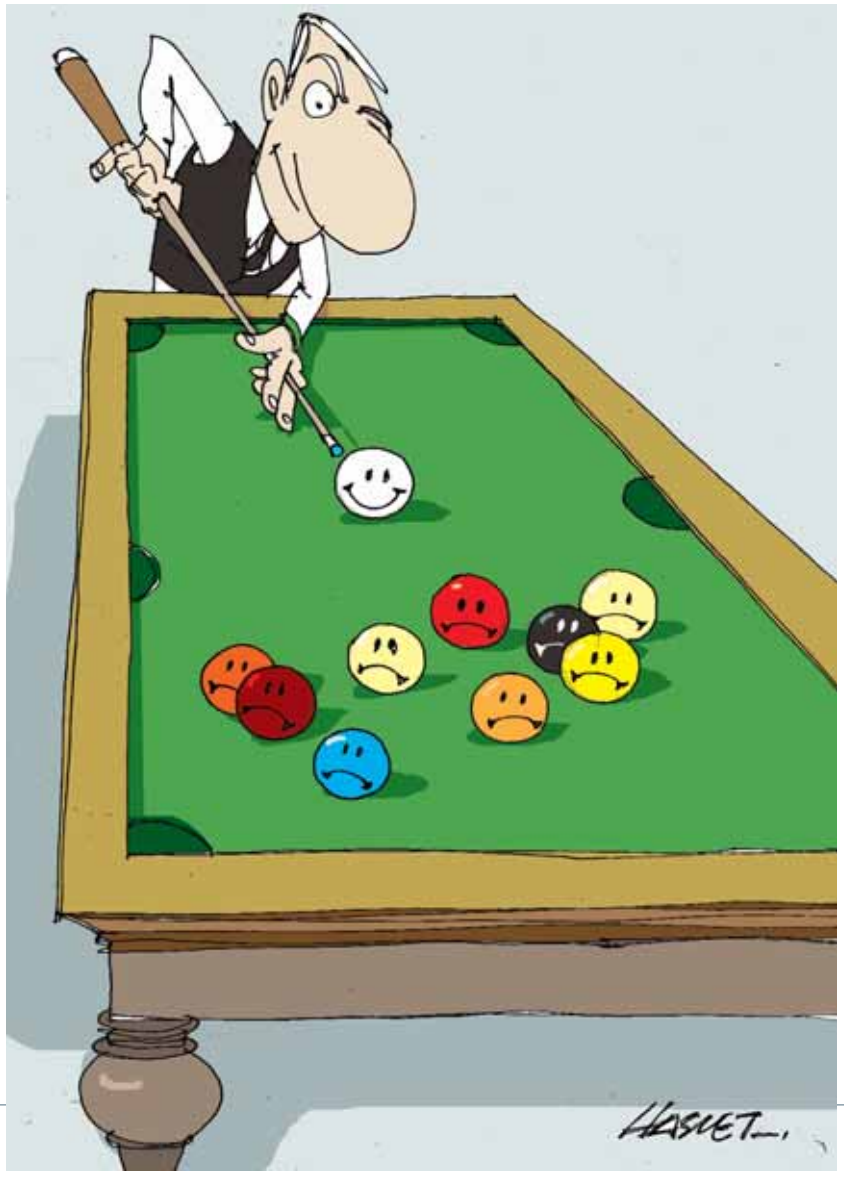

Yani bilim insanları bu araştırmanın sonucunda; duyguların öğrenilerek ifade edilmediğine, onun da genlere bağlı olduğunu görmüşler. Bu araştırmaya bakarak; Türk insanının epeyce bir kısmının neden az güldüğünü, gülmeyi sever gibi gözükmesine rağmen daha çok ağlamaya yatkın olduğunu daha iyi anlayabiliriz... Gülmek genlerle ilgiliyse, ağlamak da öyle olmalı.

"Damdaki Mizahçı" olarak benim bakışım şu ki; Bizim toplumun genlerinde gülmek ve güldürmekten çok ağlamak ve ağlatmak var. Bu araştırma bendenizin yıllardır yazılarında savunduğu bir sava da katkı sağlıyor. Bu topraklarda mizahın böylesine güçlü kök salmasının nedeni gülmeye olan aşırı düşkünlüğümüz ya da onu öğrenmemiz filan değildir, öyle olsa bunu şimdiye kadar çoktan öğrenirdik. :))

Genlerimiz bu konuda dile geliyor ve bize aslında diyor ki: "Ey kafası ve her şeyi karma karışık olan, epeydir gülmeyi unutmuş Türk insanı! Senin gülmeye olan ilgin sadece içinde fazlasıyla birikmiş olan şu derin hüznü dağıtmak için, yoksa senin genlerinde gülmek yok, ağlamak var. Bundandır fazlaca güldün mü birden gözünden yaş gelmesi ve ağlamaya delicesine geçiş yapma isteğin... Bundandır bunca asık suratlı, her an birinin üzerine atlayacakmış gibi o halin, bundandır fazlaca gülmekten korkman ve tırsman... Bundandır ağır ol da delikanlı olsunlar vaziyetin... Bundandır mizah denen o güzel güçten ürkmen, bundandır mizah denen o insanca ilaçtan hep uzak durman. Ne de olsa hem genlerinde yok senin gülmek, hem de bunu öğrenmeye pek niyetin yok be güzel kardeşim! :))"

Siz siz olun, tüm sorunlara inat gülmekten ve mizahtan uzaklaşmayın, gelecek aya dek dam üstünden GÜLEKALIN!.. ■

YEŞİL BİLGİ PLATFORMU

www.yesilbilgi.org

YEŞİL BİR DÜNYA İÇİN ÖNCE BİLMEK GEREK

www.yesilbilgi.org

KOÇ BİLGİ GRUBU

ÜLKEM İÇİN!
DÜŞÜNMEYE VE ÜRETMEYE DEVAM...

Bilkom · Koç · Koç.net · KoçSistem "Gücümüz, hayal gücünüz" · paro · PROMENA · Zer

Sevgililer gününde aşktan tat almak isteyenlere...

CAFE DU LEVANT

&

Halat

RESTAURANT

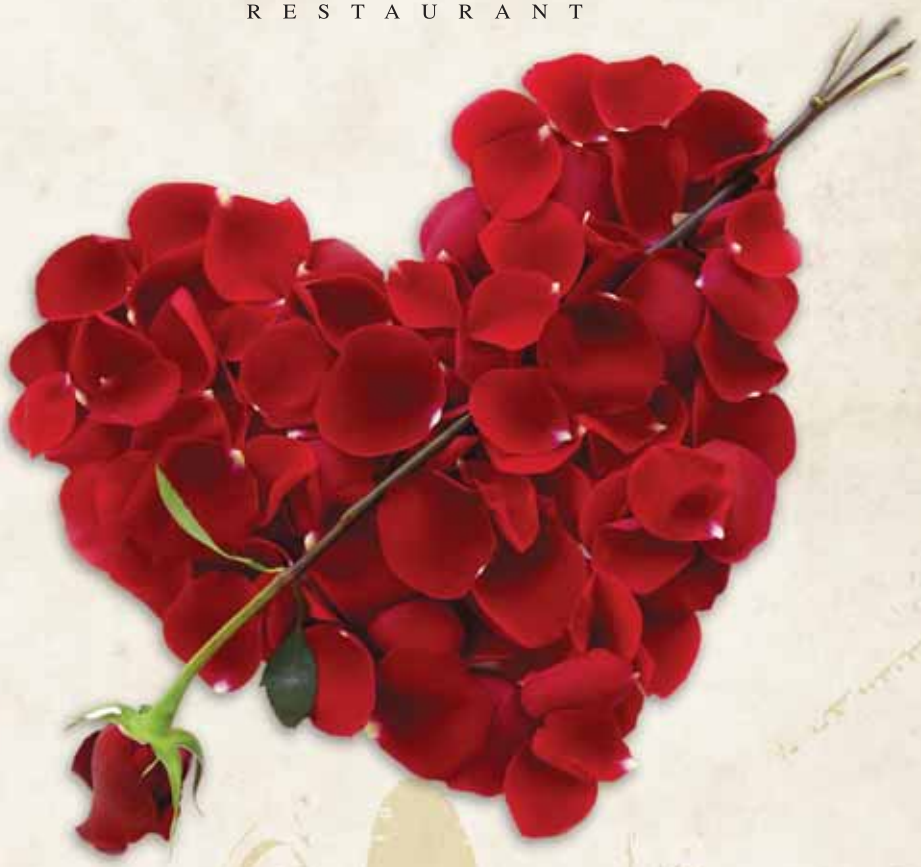

Romantik ya da nostaljik... Sevgililer gününüzü hangi ambiyansta kutlamak istersiniz? Cafe Du Levant Fransız büyüsünü, Halat Restaurant ise Haliç'in benzersizliğini birbirinden özel lezzetlerle süslüyor.

Haliç'in kalbinde aşkı bulacaksınız.

Sevgililer gününüzü Best Voice Turgay Telli ve ekibinin canlı müziği eşliğinde geceye özel fiks yemek mönüsü ile kutlayın.

Kumbarhane Cad. No: 2 Hasköy / İstanbul

Cafe Du Levant Tel: 0212 369 66 07 - 369 94 50 **Halat Restaurant** Tel: 0212 369 66 16

Başartan Creative